

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
İNSAN HAKLARINI İNCELEME
KOMİSYONU
İSLAMOFOBİ VE IRKÇILIK
İNCELEME
ALT KOMİSYONU
TUTANAKLARI

8 Şubat 2024 Perşembe

Konu

- Başkanlık sunuşları

- Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanı Abdullah Eren'in, yurt dışında yaşayan Türk vatandaşların, soydaşların ve akraba toplulukların maruz kaldığı ayrımcılıklar, nefret söylemleri ile İslamofobik ve ırkçı uygulamalar hakkındaki sunumu

8 Şubat 2024 Perşembe

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 11.04

BAŞKAN: Adem YILDIRIM (İstanbul)

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM – Kıymetli vekillerimiz, kıymetli arkadaşlar, Yurt Dışı Türkler ve Akraba Topluluklar heyeti, Başkanım; toplantımıza hoş geldiniz.

Bugün İnsan Haklarını İnceleme Komisyonumuzun alt komisyon olarak İslamofobi ve Irkçılıkla Mücadele Komisyonunun toplantısındayız. Komisyonumuz 14 Temmuz 2023 tarihinde alt komisyon olarak kurulmuştu. Komisyonumuzda toplam 10 milletvekilimiz var. Alt komisyona İstanbul Milletvekili Adem Yıldırım olarak ben Başkanlık edeceğim. Mustafa Alkayış Adıyaman Milletvekilimiz AK PARTİ’den, Yüksel Selçuk Türkoğlu İYİ PARTİ’den Bursa Milletvekili, Mustafa Sezgin Tanrıkulu Cumhuriyet Halk Partisinden Diyarbakır Milletvekili, Mehmet Sait Yaz AK PARTİ’den yine Diyarbakır Milletvekilimiz, Hasan Basri Sönmez Milliyetçi Hareket Partisinden Isparta Milletvekilimiz, Harun Mertoğlu AK PARTİ’den Rize Milletvekilimiz, Mahmut Tanal Cumhuriyet Halk Partisinden Şanlıurfa Milletvekilimiz, Nevroz Uysal Aslan DEM PARTİ Şırnak Milletvekilimiz, Meliha Akyol AK PARTİ Yalova Milletvekilimiz; tekrar vekillerimize de hoş geldiniz diyorum.

Başkanım, sizler de kendinizi kısaca tanıtabilirseniz toplantımıza başlayalım. Daha sonra sunum için sizlere tabii ki söz vereceğiz.

YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA TOPLULUKLAR BAŞKANI ABDULLAH EREN – Sayın Başkanım, öncelikle ben de İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu İslamofobi ve Irkçılık İnceleme Alt Komisyonu Kıymetli Başkanı olarak sizleri ve şahsınızda Komisyondaki tüm milletvekillerimizi saygıyla selamlıyorum. Bizlere bu fırsatı verdiğiniz için, yüce Meclisimizin çatısı altında, Komisyonumuzda kurumumuzun bu alanlardaki hem faaliyetlerini hem de genel durumunu sizlere arz etme imkânı verdiğiniz teşekkür ediyoruz.

İsmim Abdullah Eren, Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar kurumu Başkanayım. Daha önceki dönemde de İnsan Haklarını İnceleme Komisyonumuzda farklı vesilelerle sunumlar yapma imkânı yakalamıştık gerek yurt dışındaki vatandaşlarımız gerek faaliyet alanımızdaki diğer topluluklara yönelik hem mevcut durumu ortaya koyan hem de faaliyetlerimizle alakalı.

Abdullahi Turus Bey Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar kurumu Başkan Yardımcısı, Yurtdışı Vatandaşlar Dairesinden sorumlu aynı zamanda; Murat Kazancı Bey de yine kurumumuzda Başkan Yardımcısı, Uluslararası Öğrenciler, Kültürel ve Sosyal İlişkiler Dairemiz kendisine bağlı; Fatih Nişancı Bey de Yurtdışı Vatandaşlar Daire Başkanımız, aynı zamanda kendisi hukukçu, kurumumuzun bir önceki hukuk müşaviri.

Biz sizler için, Komisyonumuz için güzel bir sunum hazırladık. Tabii vaktimizin ne kadar olduğunu arkadaşlar bize bildirdiler, bu vakit içerisinde inşallah sunumumuzu sizlere yapmaya gayret edeceğiz.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM – Evet, tekrar hoş geldiniz, teşekkürler.

Kıymetli arkadaşlar, alt komisyon olarak, İslamofobi ve Irkçılıkla Mücadele Alt Komisyonu olarak özellikle son dönemlerde baş gösteren İslam karşıtlığı ve ırkçılıkla mücadele konusunda Avrupa’da öne çıkmış, kamuoyuna da yansıyan, televizyonlara da yansıyan durumlarla alakalı milletvekillerimiz -daha önce de tabii bu Komisyonumuzda bulunan milletvekillerimiz vardı- önceki dönemde de çalışmalar yapmıştı, bu dönemde de biz birtakım planlamalar yaptık. Fransa ve Danimarka’ya gidecektik ancak sadece Fransa ziyaretini gerçekleştirdik. Danimarka ziyaretini de muhtemelen... 31 Mart seçimi de

olduğu için, her partimizin de seçim çalışmaları var, milletvekillerimiz de bu seçim çalışmalarına iştirak ettiğinden dolayı, daha rahat ziyaret edebilme adına 31 Marttan sonra diğer ülkelere olan ziyaretlerimizi planlamayı düşünüyoruz; Danimarka, İsveç, Avusturya düşüncemiz vardı.

Yine, akabinde şöyle bir şey yapmayı da düşünüyoruz, tabii bunu burada da kıymetli milletvekillerimizle istişare edeceğiz: Ülkelerin değişik yönetim şekilleri var; kimisinde seçim var, cumhuriyet var, kiminde krallık var, kiminde başka tür rejimler var; aslında birçok ülkeyi ziyaret etme imkânı bularak buradaki örneklemeleri de alıp buradaki iyi olan şeyleri veya kötü olan şeyleri de tespit etme imkânı bulmamız bizim ülkemiz açısından da faydalı olur diye düşünüyoruz. Bu çerçevede, 20-23 Ocak tarihleri arasında biz Fransa'ya gittik. Fransa'ya bizim İnsan Haklarını İnceleme Komisyon Başkanımız, Derya Bakanımız Başkanlığında gittik. Fransa'da birçok kuruluşla, Türkiye'den olup orada yaşayan sivil toplum kuruluşlarımızla görüştük. Yine, oradaki Fransa Türk Müslümanları Koordinasyon Komitesi Başkanı İbrahim Bey'le görüştük, Fransa İslam Konseyi Başkanı Mohammed Moussaoui Bey'le görüştük. Yine, en büyük Müslüman toplulukları olarak kabul edilen Cezayir asıllı Paris Büyük Camisi Rektörüyle de görüştük, Şemseddin Hafız ismi. Yunus Emre Enstitüsünü ziyaret ettik ve buralarda da konsolosluklarda toplantılar gerçekleştirdik. Toplantılarda şöyle bir kanaat ortaya çıktı: Mesela, İslam Konseyi Başkanımızın ve Fransa Türk Müslümanları Koordinasyon Komitesi Başkanımızın orada bize vermiş olduğu bilgilendirmelerde -milletvekillerimiz de kendi notlarını ve düşüncelerini birazdan ifade edecekler- son dönemlerde sağ siyasetin artış göstermesinden, sağ söylemlerin artış göstermesinden, özellikle medyaya yansıyan bu tür söylemlerin Fransa'da yaşayan topluluklar açısından, özellikle Müslüman toplulukları açısından bir tedirginlik oluşturduğundan ve burada yaşayan Müslüman toplulukların, aynı zamanda Türk olan toplulukların da Fransa siyasetine çok ilgili davranmadıklarından, ilgisiz davrandıklarından bahsettiler. Yani mesela, seçimlere katılmadıkları, oy vermeye gitmedikleri, aslında Fransa'da 10 milyon civarında Müslüman topluluğun olduğu belirtiliyor.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Seçime katılmanın da günah olduğunu...

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM – Yani tüm Müslümanlar olarak bakıldığında Avrupa'da en fazla Müslüman topluluğunun yaşadığı yerin Fransa olduğu söylendi, 10 milyon civarı bir Müslüman topluluğun Fransa'da yaşadığından bahsedildi. Tabii, bu topluluğun şuurlu hareket etmesi hâlinde, siyasete katkı sunması hâlinde çok ciddi getirilerin olacağı da aslında aşîkâr yani bunu kimsenin söylemesine gerek yok, hepimiz bunu bilebilecek konumdayız. O bakımdan, belki hem oradaki Türk topluluğuna hem de diğer Müslüman akraba topluluklara böyle bir çalışma yapılabilir diye düşünüyorum çünkü oradaki seçime katılım konusunda belki insanlarımız aydınlatılabilir.

Yine, STK'lerimizle yaptığımız görüşmede birçok STK'miz oraya geldi ama bir birlikteliğin olmadığını... Yani biz Türkiye'den baktığımızda şunu biliriz: Biz kendi içimizde Türkiye'de tartışırız ama yurt dışında çok birlik beraberlik içindeyiz diye aslında böyle bir yaklaşımımız vardır ama orada da her düşünceden, her partiden veya her memleketten insanlarımızın dernekleri var. Yani dernekler bir yönden iyidir ama burada ayrışma konusu olmuş yani burayı aslında birleştirebilecek, ortak amaçlar, ortak arzular, ortak hedefler konusunda oradaki insanlarımızı birleştirebilecek sanki bir çalışmaya da ihtiyaç olduğunu görmüş olduk. Yani bizim devletimizin resmî birtakım kuruluşlarıyla da olsa diğer insanlarımız arasındaki bağın zayıf olduğunu, en azından STK'lerdeki bize yansılardan bunu da görmüş olduk. Buraları bizim bir an evvel tamir etmemiz gerekiyor. Oradaki her insan bizim insanımız; düşüncesi ne olursa olsun, partisi ne olursa olsun, derneği ne olursa olsun oradaki her insanımıza sahip çıkmak bizim yükümlülüğümüzdedir, bunun gereğini yapmakla mükellefiz.

Yine aynı şekilde, rektör ziyaretimiz oldu. Tabii, rektör Cezayir asıllı, zaten onlar kendilerini Fransız olarak kabullenmişler yani "Ben Fransız'ım." diyor, o noktada bir beis görmüyorlar ve Fransa'nın mevcut sistemiyle de entegre olmuşlar; biz en azından bunu görmüş olduk. Tabii, bize anlatımlarıyla,

yaklaşımlarıyla ilgili bizim de bazı soru işaretleri koyacağımız yerler oldu ama öz olarak şunu söyledi: “Televizyon yayınlarındaki yapılan anti İslamist ya da İslamofobiya, ırkçılık temelli programları izledikçe yani insanoglu, kim olursa olsun, dayanma katsayısı çok mümkün değil, yani dayanamıyoruz.” dedi. Televizyonlarda buna benzer çok haberlerin ve yorumların, programların yapıldığından bahsedildi. Bunun ötesinde, yine, rektör laiklik vurgusu yaptı “Fransa’nın en önemli dayanak noktası laikliktir.” dedi, laiklik olduğu için birtakım cami derneklerine yardımın yapılmadığından bahsetti. Yine, bizim derneklerin özellikle bu parasal konularda, yardım toplama konusunda çekmiş olduğu zorluklardan bahsetti, onun yasaya tam uygun yapılmadığından bahsetti, bundan dolayı da birtakım yaptırımların bu derneklere uygulandığından da bahsetti. Tabii, burada biz şu sonucu da çıkarıyoruz: Buradaki bu derneklerimizin birtakım ön yargıları da var, bu ön yargılarını ortadan kaldıracak çalışmaları yapmamız lazım yani nihayetinde, Fransa ve orada yaşayan topluluğumuz, insanımız var. Oranın da kendine göre oluşturmuş olduğu bir yasal düzen var. O yasal düzen içerisinde bu tür ön yargılara kapılmadan buraya uygun hâle getirilmesi gereken dernek çalışmaları var. Aslında içerisine girseler bu ön yargıyı ortadan kaldırdığımız takdirde daha iyi olabileceğini ben de düşünüyorum ama tabii, öte yandan, Fransa’nın “laiklik” adı altında, her ne kadar “Tarafsız davranıyoruz.” dese de tarafsız kalmadığını da görüyoruz. Yani mesela, neden İslamofobi ya da neden İslam karşıtlığıyla ilgili birtakım televizyon programları yapılıyor da atıyorum, Hristiyanlıkla ilgili ya da Yahudilikle ilgili yapılmıyor? Madem laiksin, o zaman her dinle ilgili yapabilirsin. Neden sadece İslam’ı temeline alıyorsun da onun üzerinden bir düşman oluşturmaya çalışıyorsun? Bu, aslında tarafsız olmadığının da bariz bir göstergesidir. Bu, Fransa’da da en temel olarak görülüyor çünkü Fransız İhtilali’yle başlayan ırkçılık temelli bir çağın da aslında mucitlerinden biridir. O bakımdan, onun yansımalarını tarihsel serüven içerisinde Fransa’da biz hissetmiş oluyoruz ama tabii, biz Fransa’nın bu davranışına bakmadan, oradaki bizim topluluklarımızı, bizim insanlarımızı, bizim vatandaşlarımızı, bizim akraba topluluklarımızı orayla nasıl entegre ederiz, nasıl orada kendi yaşamını kolaylaştırırız, bu çalışmalar noktasında bize görevler düştüğünü düşünüyorum.

Yunus Emre Enstitüsüne ziyaretimiz oldu ve Enstitüdeki arkadaşlarımız yapmış oldukları çalışmalardan bize bahsettiler. Yine aynı şekilde, UNESCO Daimî Temsilcisi Büyükelçi Profesör Doktor Gülnur Aybet Hanımefendi’nin bir daveti vardı, bu davete iştirak ettik. Orada da güzel çalışmalardan bahsedildi, özellikle UNESCO’da mesela, İslamofobiyaya sıcak bakmadıklarına dair bir açıklama yapıldı. UNESCO’nun kabul etmiş olduğu din eksenli bu tür çalışmalarda işte antisemitizmi belki bir kavram olarak, suç olarak kabul ediyor ama İslamofobiyada bunu kabul etmiyor. Bununla ilgili çalışmaların devam ettiğinden, mesela Birleşmiş Milletlerin 15 Martı İslamofobiyle Mücadele Günü olarak ilan etmesinin aslında iyi bir gelişme olduğundan bahsedildi. Son dönemlerde, Kur’an-ı Kerim’e karşı saldırılara yönelik kararlar çerçevesinde ve Türkiye’mizin de gayretleriyle, UNESCO Yürütme Kurulu kararlarında “İslamofobi” kavramlarına yer verilmeye başlanmış ve 2023 itibarıyla “İslamofobi” terimi UNESCO’nun Ayrımcılık Yol Haritası Belgesi’nin bir unsurunu oluşturma noktasına gelmiş. Tabii, bunlar bir aşamadır; bunları gündeme taşıdıkça, çalıştıkça ve buralarda, bu ortamlarda konuştukça dile getirebileceğimiz ve mücadelesini verebileceğimiz konular. Bu noktada da emeği geçen tüm arkadaşlarımıza, yetkililerimize de ben sizlerin huzurunda teşekkür etmek istiyorum.

Ben kısaca böyle bir bilgilendirme yapmış oldum. Eksiğimiz kaldı mı Mahmut ağabey, Basri Bey?

Geziye katılan vekillerimize de söz vereceğiz.

Buyurun Mahmut ağabey.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Değerli Başkanım, değerli milletvekili arkadaşlar, değerli Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanım ve yönetici arkadaşlarımız, değerli basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Benim konuşmamın içeriğinde, tabii, zamanı rasyonel kullanma açısından, tekrar soru-cevap kısmına girmeksizin eğer konuşmalarınızda bu söyleyeceğimiz sorulara değinirseniz mutlu olurum.

Şimdi, Değerli Komisyon Başkanımız anlattı, evet, oradaki görebildiğimiz sıkıntıların başında bir sefer sizin görevinizde midir, yoksa oradaki konsolosluk, büyükelçi veya diğer birimlerimizin görevinde midir bilemem, Sayın Başkanın bahsettiği gibi, oradaki dernek yapıları arasında büyük bir farklılık var. Yani mesela oradaki konuşmacı arkadaşlarımız söz aldı. Oradaki bazı dernek yapıları sosyal demokrat olan dernekleri çağırmadıklarını söylediler açık ve net. Yani netice itibarıyla Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı olarak, bir sefer, vatandaşlar arasındaki bu tür toplantılarda veya çağrılacak olan yerlerde ayırmanın yapılmaması lazım. Oraya başta Alevi topluluğundan cemevleri yöneticisi arkadaşlarımızın hiçbiri çağırılmamıştı. Yani somut net örnek söylüyorum. Onlar da Türk vatandaşımız yani bu ayırıştırma... Çok doğru bir cümleyi Başkan sarf etti yani buradaki, Türkiye’de, içeride bu dağılıklığımızın aynısı orada da görülüyor, maalesef orada daha büyük uçurumlar var. Yani camiler bile farklı; o onun camisine gitmiyor, bu bunun... Allah’ın evidir, yani herkesin orada kibleye yöneldiği, Allah’a ibadet ettiği, ellerini Allah’a açtığı mekânların ayrıştırılmasının had safhada olduğunu söylediler.

Orada bir de şu söylendi: Mesela Yunus Emre Kültür Enstitüsünü bizim Türkiye topraklarıdır diye biz biliriz. Şimdi, ben geçmişte Berlin’e gittiğim için, Berlin’de olmadığı için orada da dikkatimi çekti. Bir, Atatürk’ün hiç posterı yok, Türk Bayrağı yok, Cumhurbaşkanımızın posterı yok. Yani bu olacak şey değil. Niye? Ben hatta şöyle bir cümle kullandım, dedim ki: Ülkemizin Kurucu Liderinin fotoğrafı niye burada yok? Oradaki yönetici arkadaşımız dedi ki: “Macron mu?” Dedim: Siz Türk vatandaşı mısınız? Önce “Fransız” dedi. Meğer çifte vatandaş. Yani benim sizden ricam, bu tür atamaları yaparken...

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM – Mahmut ağabey, orada, hakkını yemeyelim “Bu ülkenin kurucusu kim?” diye sordunuz siz.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Ülke, o topraklar Türkiye Cumhuriyeti devleti.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM – Hayır “bu ülke” denince biz de Fransa’dayız ya, orada bir yanlış anlaşılma oldu. Yoksa hani “bu ülkenin kurucusu” anlamında...

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Peki, büyük bir gaftı yani, onu söyleyeyim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM – Sizin kastınız aslında o değildi ama “bu ülke” denince Fransa’dayız, o da Fransa ülkesini anladı.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Ama Yunus Emre Enstitüsünde yani bu ülkenin Kurucu Lideri Gazi Mustafa Kemal Atatürk’ün, Türk Bayrağı’nın ve şu andaki Cumhurbaşkanımızın posterleri bence olmazsa olmaz. Yani biz bunları niye yapmıyoruz? Yani geçmiş dönemde, ondan dört sene öncesi -Sezgin Bey bizim burada, İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkan Yardımcısı- o dönem yine gitmiştik- Sezgin Bey Komisyonunda yoktu- o dönemde de bu eksikler yine vardı. O dönem söyledik “Tamamlayacağız.” dediler. Burada sorduğumuzda “Efendim biz buraya yeni taşındık.” “Ne zaman taşındınız?” “Bir yıl öncesi taşındık.” “Peki, daha önce bu yok muydu?” “Bulunduğumuz yerde vardı ama buraya gönderilecek olan posterler, bayrak, Cumhurbaşkanı posterı, bunlar yoldadır.” dedi. Ya arkadaş, bir yıl içerisinde gönderilmez mi bu posta? Böyle bir şey... Yani bunun mazereti olmamalı diye düşünüyorum. Muhatabı siz misiniz değil misiniz, onu da ben bilemiyorum ama yani en azından bu eksikleri söylemiş olalım.

Protokol mesele... Fransız devleti din ve vicdan özgürlüğü açısından genellikle oradaki dinî cemaat olarak Cezayirli’leri görüyor, biz Türkleri görmüyor. Hatta Cezayirli yetkili orada açık ve net “Sizin buradaki camilerinizde siyaset yapılıyor, ibadet yapılmıyor.” cümlesini kullandı; Değerli Başkanım burada, milletvekili arkadaşlarımız burada. Biz böyle bir algıyı niye yaratmışız, niye biz bunu düzeltmiyoruz? Yani orada bir dernekler protokolü imzalanmamıştı daha önce biz 2021 yılında

gittiğimiz zaman -eğer yanlış bir şey söylersem düzeltsinler- Fransız devleti diyordu ki: “Cami hocalarını Fransa’da eğiteceğiz, atamasını biz yapacağız, maaşını biz ödeyeceğiz.” Ve cinsel yönelimlerle ilgili bir madde de koymuşlardı. O döneme kadar yani daha doğrusu bugüne kadar -herhâlde işte bundan altı, yedi ay öncesi imzalandı- Türkiye Cumhuriyeti devleti bunun imzalanmasına karşıydı, oradaki imamlar ve dernekler de karşıydı ama bu son gittiğimizde, maalesef gizli kapılar arkasında bu imzalanmış. O zaman, bunu Türkiye toplumuna açıklayın arkadaşlar. Türkiye’de cinsel yönelimlere yönelik savaş açılıyor, kalkıp orada da imza atılıyor, protokol yapıyor yani bu çifte standart da nasıl izah edilecek bize?

Teşekkür ediyorum, saygılarımı sunuyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM – Teşekkürler.

Sayın Basri Bey, buyurun.

HASAN BASRİ SÖNMEZ (Isparta) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; öncelikle, Sayın Mahmut Bey’in ifade etmiş olduğu soruyu ben sordum orada -belki sohbet de veya seyahatimizde de dile getirmedim ama siz söyleyince cemevleriyle ilgili veya dernekleriyle ilgili- Hepimizin bildiği gibi terör örgütünün en yoğun olduğu yerlerden bir tanesi de Fransa. Almanya, Fransa, bunlar en yoğun gruplaştıkları veya derneklerin olduğu yer. Ben büyükelçilikte bunu dile getirdiğimde şunu söylediler: “Cemevi altında -tabii burada cemevlerini, derneklerini dışarıda bırakıyorum- çok fazla gruplaşmalar var veya o çatı altında toplanıyorlar, ondan dolayı seçmemiz, ayırt etmemiz çok zor.” Onu, ben, burada ifade etmek istiyorum sayın ağabeyim, Sayın Vekilim sorduğunuz için.

Bir de şunu gördüm -tabii ki biraz önce hem Mahmut Bey hem Başkanımız Adem Bey ifade etti- örneğin dernek olarak o kadar çok dernek kurulmuş ki Trabzonspor Derneği, 61 Spor Derneği yani iki Trabzon derneği var ve çok fazla dernek var. Dernekler birbirlerinden kopuk ve benim sadece gözlemim, oradaki dernek yöneticilerinin de anlattığı -bunu bir dernek yöneticimiz gayet güzel ifade etti- şuydu: Bir toplumda yaşıyorsunuz, ne kadar da çifte vatandaş veya Fransa vatandaşı olursanız olun, o toplumun kurallarına, kültürel kurallarına, genel kurallarına uymak gerekiyor. Dolayısıyla biz de cuma namazı veya teravihlerden çıktıktan sonra, namaz sonrası, davet sonrası sigara içerken sohbetleri seven bir toplumuz. Tabii ki bu da Fransız toplumunda, kendi kültürlerine farklı gelen veya kendi kültürlerinin dışında olan bir davranış. Bunun da çevrelerinden çok fazla tepki topladığını ifade ettiler ama İslamofobinin artık yavaş yavaş Türkofobiye dönüştüğünü de bütün vekil arkadaşlarımızla ve Sayın Bakanımızla, İnsan Hakları Komisyonu Başkanımızla birlikte de gördük. Tabii ki oradaki Fransız Hükümetinin Büyük Cami Rektörü de kendini Fransız vatandaşı olarak görüyor, ayrıyeten de Fransız Hükümetini de mutlaka ve mutlaka savunmak zorunda. Tabii ki davranışları, söylemleri çok fazla bizim hoşumuza gitmese de güzel bir heyet gezisi oldu. İnşallah, bundan sonra daha verimli ve çözüm odaklı çalışmalar yapacağımıza inanıyorum.

Teşekkür ederim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM – Şu şeye de bir açıklık getirmemizde fayda var: Mahmut ağabeyin ifade ettiği, bu bizim “İlkeler Beyannamesi” denilen beyannamede, ilk başta “Fransa İslamı” başlığı olduğu için bizim heyet buna karşı çıkıyor. İslam tektir yani Fransa İslamı olmaz, başka yer de olmaz, dolayısıyla “Fransa İslamı” demeyelim de buna “Fransa’da İslam” diyelim şeklinde şerhler oluyor, itirazlar oluyor, bunun üzerine de zaten imzalar gerçekleşiyor. Asıl temel şerh burayaymış, diğer konularla alakalı çok böyle bizimkilerin şerhi zaten yokmuş çünkü...

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Biz geldiğimizde bu -adını söyleyin- cinsel yönelimlerin şerhi vardı.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM – Birçok dernek de kapatıldı biliyorsunuz, 189 derneğimiz kapatıldı, bu derneklerin kapatılmaması için de bir nevi bazı şeyleri de kerhen imzalamak zorunda kalıyorsunuz; bu, zaman zaman birçok yerde de oluyor, oradaki derneklerimize ya da oradaki insanlarımıza yaşama hakkı da lazım. Bazı şeyleri belki istiyorsunuz ama bazı şeyleri istemiyorsunuz, istemediğiniz şeyi de diğer şeyleri yapma adına kabul etmek durumunda kaldığımız zaruret hâlleri de olabiliyor; onu o kapsamda değerlendirmek lazım.

Bir de Basri Bey’in söylediği gibi, evet, özellikle Fransa’da Türkofobi olayının da çok ön plana çıktığına yine Mahmut Bey de değindi. Yani o Büyük Camii Rektörü de ifade etti, aslında Fransa’nın orada yaşayan Türklerle alakalı “Siyaset yapıyorsunuz.” dediği olay çünkü onların dayanak yapabileceği, dayanabileceği tek nokta orası. Siz Cezayirli olarak zaten Fransızlığı kabul etmişseniz, Fransa’nın her şeyini kabul etmişseniz Fransa niye sizinle ilgili konuşsun ki? Ama siz Türk olarak Türk varlığını bir taraftan devam ettirmek istiyorsunuz, bir taraftan Fransa’ya entegre olmak istiyorsunuz, entegre olurken de Fransız olmak istemiyorsunuz, hâliyle “Ben Türk olarak burada yaşayayım, benim değerlerimi, inancımı ve kültürümü de burada yaşatayım istiyorum.” diyorsunuz; doğru, bu haklıdır, işte en temel insan hakkı dediğimiz hak da budur. Bunu istediğiniz zaman, bununla alakalı da ortaya fikirler koyduğunuzda siz siyasetle uğraşıyorsunuz oluyor; oradaki, Fransa’nın dayandığı tek argüman bu, buraya da kapılmamak lazım yani buna teslim olmamak lazım.

Özellikle mesela kadınlara yönelik çok ciddi baskının olduğundan bahsedildi her yerde, “kadın” derken yani başörtülü kadınları kastediyorum. Başörtülü kadınlarımızın dil probleminin olduğundan bahsedildi yani orada bizim mesela bu başörtülü kadınlarımıza yönelik Fransızca diliyle alakalı belki ivedilikle yapabileceğimiz bir çalışma olabilir kendilerini ifade edebilmeleri adına. Bir de oradaki vatandaşlarımıza, insanlarımıza resmî kurumlarda kendisini ifade edebilecek öz güveni vermemiz gerektiğini biz gördük yani oralardan bir çekinmişlik, çekince koyuyorlar, “Ya, biz oraya gitmeyelim, orayı bilen falan gitsin.” şeklinde başkaları üzerinden iş yapma gibi bir düşünceleri var; bunu da aşmak lazım diyoruz.

Evet, kıymetli vekillerimiz, bu hususta söz almak isteyen varsa...

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Bir cümle, izin verirseniz, konuşacağım, özür diliyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM – Buyurun.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Değerli Başkanım, tabii, biz orada arkadaşlarımızdan İlkeler Beyannamesi’ni istemiştik, Türkçesini bir türlü edinemedik, eğer sizde varsa bize bunu verirseniz, ulaştırırsanız mutlu olurum.

Teşekkür ederim.

ELVAN IŞIK GEZMİŞ (Giresun) – Başkanım...

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM – Sait Bey’e bir söz verelim, sonra size verelim.

MEHMET SAİT YAZ (Diyarbakır) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Değerli milletvekili arkadaşlarım, konu İslamofobi ve ırkçılık olunca meseleyi biraz derinden almak gerekir. İslamofobi, İslam’a karşı olanlar... Şimdi, Müslüman ülkelerdeki Müslümanların İslam’a karşı olmaları mı İslamofobi yoksa Batılı insanların kendi devletlerinde, dillerinden, dinlerinden, ırklarından olmayan insanların kendilerine karşı yaptığı uygulama mı İslamofobi? Türkiye Cumhuriyeti devleti halkı Müslüman’dır ve kitabı vardır, Kur’an’ı; bir peygamberi vardır, Hazreti Muhammed; ondan aşağıya doğru baktığımızda mezhepler, meşrepler, gruplar, cemaatler, hepsinin ismi Müslüman; biri diğerine karşı, biri kendi cemaatine bağlı olmadığı zaman kendi dininden değilmiş gibi muameleye tabi tutuluyor; oysaki Kur’an bütün insanları eşit ve kardeş sayıyor.

(Diyarbakır Milletvekili Mehmet Sait Yaz tarafından Hucurât suresinin 10’uncu ayetikerimesinin bir kısmının okunması)

MEHMET SAİT YAZ (Diyarbakır) – “Üst şemsiye Müslümanların kardeşliğidir.” diyor ama bunu Kur’an’dan kopardığımız zaman, İslam’ı ve dini Peygamber’den kopardığımız zaman işte esas İslamofobicilik odur, memleketimizde de maalesef öyledir. Mesela, daha kaç gün önce, Diyarbakır Ulu Camisi’nde -ben yirmi bir yıl imamlık yapmıştım, orada- avluda kendi hâlinde dini tebliğ eden, şöyle kıyafetine, kılığına baktığın zaman işte, “deli” “mecnun” diyebileceğin, maaşsız, parasız, karşılıksız dini anlatan bir insan yine İslami -sözüm ona- cemaatler tarafından Diyarbakır’dan sürgün edilmek suretiyle İstanbul’da kendi hâletinde yine bir kahvehane açıp orada dini tebliğ ederken hunharca, vahşice katledildi. Bunu Fransızlar öldürmedi, bunu İngilizler öldürmedi, İtalyanlar, Hristiyanlar, Yahudiler bunu öldürmedi; sözüm ona, “Müslümanım” diyen, İslam’ın ruhunu temsil etmeyen, İslam’ın aklını, felsefesini temsil etmeyen, sadece şeklini, şemasını... Bir Arap kültürüdür sarık, sakal bir Arap kültürüdür, cübbe bir Arap kültürüdür; Peygamber eğer Kafkasya’da gelmiş olsaydı, oranın kültürüne göre kılık kıyafet tedbirlerini alırdı. Biz, Arap kültürünün büyük bir kısmını iman saymışız, din saymışız; esas din ve imanı terk ettiğimiz için, esas, İslamofobi, İslam ülkelerinde başlıyor, bizim memleketimizde başlıyor; burada neyse, Avrupa’ya da aynen öyle sıcıyor. Burada bir tarikatın, bir cemaatin camisine, mescidine, tekkesine, medresesine dışarıdan gelen birisi gidemiyor Sayın Başkanım...

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Aynısı orada da var.

MEHMET SAİT YAZ (Diyarbakır) – Aynısı oraya da yansımış. Ben, Belçika’ya gittim, Fransa’ya da, bu ülkelerde de daha önce -bu defa gittiğinizde ben anjiyo olmuşum, geledim ama- bütün İslami cemaatlerin derneklerine, camilerine gittim; kimse kimsenin camisinde namaz kılmıyor. Burada Fransızların bir baskısı yok, burada İngilizlerin bir baskısı yok. Bizim İslam tasavvurumuzu yeniden gözden geçirmemiz lazım. Ra’d suresinde Allah diyor ki:

(Diyarbakır Milletvekili Mehmet Sait Yaz tarafından Ra’d suresinin 11’inci ayetikerimesinin bir kısmının okunması)

MEHMET SAİT YAZ (Diyarbakır) – “İnsanlar kendilerini değiştirmedikçe Allah onların üstündeki onursuzluğu asla değiştirmez.” Yani ırkçılık da aynen öyledir Sayın Başkanım; buradan başlıyor, oraya sıcıyor. Biz, önce soframızı, evimizi, hanemizi, mabedimizi insanların tasallutundan kurtarıp... Hani dedim ya; memleketimizdeki İslam ve İslam âlemindeki İslam, Kur’an’da kopuk bir İslam’dır, Peygamber’den kopuk bir İslam’dır; sadece meşrebin, mezhebin ve o meşrep ve mezhep liderinin ağabeyinin, şeyhinin, mollasının, liderinin, neyse ismi, onun hükümleri orada hükümfermadır; o, orada uygulanyor ve o ilahi din olmayınca, orada ne merhamet var ne dayanışma var ne birlik beraberlik var; insanlık bile yoktu. Bu nedenle, ben o mahalleye mensup olduğum için yani kırk yıl imamlık yaptıktan sonra siyasete geldiğimden dolayı, o derdi en iyi bilen benim; yani kendinden olmayan insan İslam’dan aforoz... Oysaki İslam dini... Mesela, Diyarbakırlıyım ben -Sezgin ağabey de burada mıdır- benim yaşadığım mahallede, bizim mahallelerde, Mahmut ağabey, Yahudiler -Sezgin Bey bilir Yahudilere “Cuhu” diyorlardı Diyarbakırlılar- Hristiyanlar, Yezidiler vardı ve Diyarbakır’da -yine Sezgin Bey çok iyi bilir belki yaşı da benden biraz büyük olduğu için- ramazan ayı geldiğinde, Başkanım, komşu Yezidiler ve Yahudilerimiz yemek pişirmiyorlardı Müslümanlar rahatsız olmasın diye; dışarıda, ticarethanede, dükkânlar birbirine yakın oldukları zaman, çay içmiyorlardı, sigara içmiyorlardı. Böyle bir medeniyet vardı, böyle bir insanlık vardı ama maalesef biz, dini de elimize yüzümüze bulaştırdık, milliyeti de bulaştırdık; oysa her insan bir milliyetli olmalı ama milliyetçilik yasak; dindar olmalıdır ama dincilik yasak; mezhepli olunmalıdır ama mezhepçilik yasak yani biz kavramları da karıştırdık Sayın Başkanım. İş biz buradan düzeltirsek Avrupa’ya da yansıyacak; buradakiler rahat ettiği zaman dışarıdakiler de rahat eder.

Hepinize saygılar sunuyor, teşekkür ediyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM – Eyvallah, teşekkürler.

Buyurun Vekilim.

ELVAN IŞIK GEZMİŞ (Giresun) – Merhabalar.

Elvan Işık Gezmiş ben, Giresun milletvekili. Sosyologum, bu anlamda çalışmalarım da var yurtdışındaki vatandaşlarımızla ilgili; onun için, bu komisyona gelip dinlemek istedim.

Ben de birtakım şeyler söylemek istiyorum. Evet, sizlerin konuştuklarınızdan... Öncelikle çalışmalarınız için de çok teşekkür ederiz Başkanım; çok kıymetli çünkü bizim çok fazla yurttaşımız yurt dışında, özellikle Avrupa’da yaşıyor, artık Avrupa’yla çok entegreyiz biz, ulaşım olarak da çok rahat. Bunun için, bizim onların sorunlarını öncelikle çözmemiz lazım.

Evet, Müslüman vatandaşlarımız Avrupa’da çok fazla ve bunların gerçekten ibadetlerini yapabilmeleri ve rahatça yaşamaları gerekiyor orada. Özellikle Fransa’da, sadece Türkiye, Türk vatandaşı anlamında değil -sizlerin bildiği gibi- Cezayirliyle olan çok iç içe yaşamalarından dolayı İslamiyet’le çok iç içe bir yaşantı var. Yalnız, tabii, sadece Fransa’da değil, Almanya’da da biz bunu yaptığımız araştırmalarda gördük; camilerin daha çok siyasallaştığına yönelik söylemler bize de geldi. Bunlar rahatsız edici şeyler olabilir çünkü camiler ibadet yerleridir sizlerin de takdir ettiği gibi. Bunların evet denetlenmesi gerekiyor ve vatandaşlarımızın rahatça ibadet edebilmeleri gerekiyor.

Bunun yanında “İslamofobi Türkofobiye dönüşüyor.” dendi. Bu çok tehlikeli bir şey. Bizim vatandaşlarımız birkaç kuşaktır oradalar ama bunun yanında ben başka bir şeyden daha bahsetmek istiyorum size. Mesela, Fransa özelinde, Fransa’da bizim çok fazla Türk öğrencimiz var, üniversite öğrencimiz var, ben bunlarla da diyalog hâlindeyim. Son yıllarda rahatsızlıklarını bildiriyorlar, bu Türklere karşı olan rahatsızlığın onlara da yansıdığını söylüyorlar. Bu konuda çalışmalar yapmamız lazım Başkanım. Yani artık dünya global, nasıl bizim ülkemize de geliyor yabancı çocuklar ve rahatça okuyor, bizim çocuklarımız da Avrupa’da okuyorlar, bunların bu tarz bir şeye maruz kalmamaları lazım. Son yıllarda bunun çok arttığını, öğrencilerin hak sahibi olduğu hâlde -biliyorsunuz, yurt dışı üniversite başvurularının ayrı bir sistemi var- kabul aldıkları hâlde, iyi üniversitelerden de kabul aldıkları hâlde ürkütükleri ve tedirgin oldukları için gitmediklerini bana ulaştıran çok sayıda öğrenci var. Bunu söylemek istedim.

Bir de az önce dedik, dil bilmeyen vatandaşlarımız, başörtülü kadın vatandaşlarımız... Şimdi, bakın, burada sadece başörtülü ya da başörtüsüz ayrımı yapmak doğru değil, kadın-erkek ayrımı yapmak da doğru değil; vatandaşlarımız çeşitli sebeplerle...

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM – Fransa bu ayrımı yaptığı için özellikle...

ELVAN IŞIK GEZMİŞ (Giresun) – Evet.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM – Genel anlamda dediğiniz doğru ama özetle bu kadınlarımıza yönelik çok ciddi bir baskı var. Bir de dil bilmediği zaman kendisini ifade etme noktasında çok ciddi problem.

ELVAN IŞIK GEZMİŞ (Giresun) – Başörtüsüz vatandaşlarımızdan da dil bilmeyenler çok fazla. Ben gurbetçisi çok fazla bir ilin milletvekilim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM – Başörtüsüz vatandaşlarımıza bu baskı yok, baskı başörtülü vatandaşlarımıza.

ELVAN IŞIK GEZMİŞ (Giresun) – Hepsinin, yurt dışına göç etmiş tüm vatandaşlarımıza...

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM – Bu özel ayrımı özellikle yaptık yani yoksa vatandaş ayrımı zaten yapamayız. Bu ayrımı biz yapmıyoruz, bu ayrımı Fransa yapıyor.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Orada aslında sanki Türk anlamında değil, değerli üstadım da doğruluyor yani sanki Arap kültürü anlamında; aslında açıklamayı Sait Hoca tam yerine getirdi yani bizi Araplarla birleştirmişler. Yani biz Arap değiliz.

ELVAN IŞIK GEZMİŞ (Giresun) – Değiliz.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Değiliz. Yani Sait Hocam onu çok güzel söyledi yani oradan kaynaklı.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM – Yok, zaten Fransa bizim Arap olmadığımızı kabul ediyor, o yüzden Türkofobi var. Yani eğer Arap olduğumuzu kabul etse “Arapofobi” derlerdi. Yani onun ayrımını onlar net yapmış. Sait Hocamın dediği, hayır, yani o, sakal, cübbe ve sarık üzerinden örnek verdi. Kadının örtüsü; Türk kadını, inanan bir kadın farklı örtünür ama Arap farklı örtünür, Avrupalı farklı örtünür ama nihayetinde örtünür. Fransa örtünene karşı, problem bu yani, orada ayırım yapmıyor yani.

HASAN BASRİ SÖNMEZ (Isparta) – Örtünün şekline değil, örtünene karşı.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM – Tabii, örtünene karşı, şekline karşı değil zaten.

ELVAN IŞIK GEZMİŞ (Giresun) – Yani dil desteği anlamında, bence gurbetçi olan tüm vatandaşlarımıza destek verebiliriz çünkü dil çok önemli bir sorun, oraya gittiklerinde bocalıyorlar.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM – Eyvallah, doğru.

ELVAN IŞIK GEZMİŞ (Giresun) – Yani bu anlamda dil ayrımı yapmadan bizim gurbetçi tüm vatandaşlarımıza yaşadıkları ülkenin dilini öğrenmeleri konusunda... Çünkü şunu da biliyorum ki dil kursları... Şimdi, bu insanlar zaten çoğu iş gücü için giden insanlar, bu desteği de sağlamamız, hiçbir ayırım yapmadan sağlamamız çok kıymetli Sayın Başkanım.

Teşekkür ederim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM – Eyvallah, teşekkürler.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Başkanım, özür dilerim.

Dil kursları mümkünse orada ücretsiz verilirse oradaki Türk vatandaşlarımız rahat olur çünkü bazıları artık bu işi sermaye hâline getirmiş. Zaten gurbetçi, gitmiş oraya, zaten parası yok vesairesi yok; gariban yani ekstra dil ücreti için de büyük paralar ödemesi...

HASAN BASRİ SÖNMEZ (Isparta) – Yaşam çok zor.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Yaşam çok zor. Yani bence bu dil ücreti önemli, bu kurslar ücretsiz olursa sevinirim.

Teşekkürler.

ELVAN IŞIK GEZMİŞ (Giresun) – Çok özür dileyerek tekrar giriyorum.

1990’lı yıllarda Amerika’ya gitmiştim. O yıllarda, gitmiş göçmen vatandaşlara yapılan ücretsiz dil kursları vardı ama tabii bunun çok sistemli bir şekilde olması lazım. Bunu bizim Türkiye devletinin kontrollü bir şekilde yani herhangi bir gruba bağlı olmadan, vatandaşlarımız herhangi bir şeye mecbur kalmadan, bizim Türkiye Cumhuriyeti devletinin kontrollü bir şekilde yapması çok daha uygundur.

Sağ olun.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM – Evet, teşekkürler Vekilim.

Tabii, zamanımızı da iktisatlı kullanma adına Harun Bey, Sezgin Bey, sizin de diyecekleriniz varsa alalım, yoksa Yurt Dışı Türkler Başkanımıza söz vereceğiz.

Söz isteği? Yok.

Buyurun Başkanım.

YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA TOPLULUKLAR BAŞKANI ABDULLAH EREN – Kıymetli Başkanım, çok değerli vekillerim; tekrar teşekkür ediyorum, sizleri saygıyla selamlıyorum.

Girizgâhtaki bu 20-23 Ocak Fransa ziyaretinizdeki geri dönüşler de bizim için gayet verimli oldu, notlarımızı aldık. Bahsetmiş olduğunuz konularla alakalı da sunumun farklı yerlerinde, zaten biz sunumun doğal akışında da bu konuların bazılarına değinmiştik, onun dışında kalan yerleri de yine elimizden geldiğince, inşallah, sunumun içerisinde sizlere arz etmeye çalışacağız. Tekrardan teşekkür ediyorum. Müsaadenizle sunumuma başlamak istiyorum.

İslamofobi ve Irkçılık İnceleme Alt Komisyonumuza yönelik hazırladığımız sunumun büyük kısmında yurt dışında yaşayan vatandaşlarımıza yönelik ırkçı ve İslamofobik saldırılar, bu konunun geçmiş, tarihi, bugün ne durumdayız, biz kurum olarak neler yapıyoruz, bizim dışımızda yapılan çalışmalar ve bunlarla alakalı bilgiler vereceğiz. Yine, soydaş ve akraba topluluklara yönelik yürüttüğümüz faaliyetlerde, tabii, daha çok eğitim ve kültür faaliyetleri yürütüyoruz biz kurum olarak ama faaliyet yürüttüğümüz kitlelerin, işte, Ahıska Türkleri, Kırım Tatar Türkleri, Uygur Türkleri, Rohingya'daki Müslümanlar, Filistin'deki Gazze meselesi gibi, faaliyet yürüttüğümüz Türkler, Balkanlardaki Türkler -ki ben de bir evladıfatihim, Balkan asıllı bir Türk'üm- buradaki soydaşlarımızın özellikle öncelikle yaşamış olduğu sıkıntılar ve diğer kardeş, akraba topluluklara yönelik hangi ırkçı uygulamalar var, onlarla alakalı bilgilendirmek istiyoruz. Son olarak da iki tane hususa dikkatinizi çekmek isteyeceğiz sunumun son kısmında. Son yıllarda, yurt dışında yaşayan vatandaşlarımıza yönelik Türkiye'de artan maalesef olumsuz algı ve -yine, tabii, sayın vekilimiz de yurt dışına giden Türk öğrencilerden bahsederken ifade etti- Türkiye'ye gelen uluslararası öğrencilerimizin son yıllarda maalesef göçmen ve mülteci karşıtlığından etkilenmesi ve bu konudaki hususlarla alakalı da Komisyonunuzu bilgilendirmek isteriz ama sunumumuzun büyük kısmı zaten yurt dışı vatandaşlarımıza yönelik olacak. Müsaadenizle ben başlıyorum.

Tabii, yurt dışındaki vatandaşlarımıza yönelik ırkçı ve İslamofobik...

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM — Başkanım, özellikle kendi kurumunuzla alakalı görev, misyonla ilgili çok kısa bir tanımlama yaparsanız.

YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA TOPLULUKLAR BAŞKANI ABDULLAH EREN – Sayın Başkanım, kıymetli milletvekilleri; Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı 2010 senesi Nisan ayında ihdas edildi, Meclisimizin iradesiyle kurulmuş bir kurumdur. Bu kurumun ana amacı... 2007-2008 yıllarından sonra o zamanki devlet bakanlarımız yurt dışındaki vatandaşlarımızla ve STK'lerimizle farklı vesilelerle toplantılar yapagelmişler. Sonra, dünyadaki farklı örnekler incelenmiş ve Türkiye'de de yurt dışındaki vatandaşlarımıza yönelik bir diaspora kurumu kurulmasının doğru olacağı konusunda Hükümet o zaman bir çalışma yapmış ve bunu Meclisimize arz etmiş. 2010 senesinde Başbakanlığa bağlı olarak kurulmuş bir kurum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM — Başkanım, basınımıza teşekkür ediyoruz.

YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA TOPLULUKLAR BAŞKANI ABDULLAH EREN – Kurumumuzun üç ana görevi vardır Sayın Başkanım. Yurtdışı Türkler Başkanlığı isminden de belli olduğu üzere aslında bir diaspora kurumudur, Türkiye'nin diaspora kurumudur. Dünyada 100'den fazla ülkede bu tür kurumlar vardır Başkanım, Etiyopya'dan Somali'ye, Macaristan'dan Türk Cumhuriyetlerine, Çin'e kadar. Kimi dışişleri bakanlığına bağlı, kimi özerk, kimi vakıf hüviyetinde, kimi cumhurbaşkanlığına, başbakanlığa bağlı, ülkelerin kendi sistemlerine göre farklı şekilde bu tür kurumlar vardır. Türk Cumhuriyetlerinde son yıllarda kuruluyor mesela, oralarda biz biraz öncülük ediyoruz onlara, oralarda vakıf olarak kuruluyor. Yurtdışı Türkler Başkanlığının ana amacı yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızın Türkiye'yle bağlarını kuvvetlendirmek.

İkincisi, ismimizde “akraba” ifadesi geçiyor. Soydaş ve akraba topluluklarımıza yönelik tarihi, kültürel çalışmalar yapmak. Tabii, soydaş dediğimizde öncelikle Osmanlı bakiyesi topraklarda kalan Türkler yani Türkiye’nin garantör olduğu Batı Trakya Türkleri gibi, Kıbrıs Türkleri, Makedonya, Kosova, Romanya, Bulgaristan ve akraba topluluklarımız, Boşnaklardan Makedonlara, Arnavutlardan yurt dışında yaşayan Araplara, Irak’taki Kürtlerden daha Los Turcos’lara kadar -onu çok genişletebiliyoruz- bunlara yönelik faaliyetler yürütüyoruz.

Son olarak da Türkiye Cumhuriyeti devletinin resmi burs programı olan Türkiye Bursları’nı aynen Amerika’nın Fulbright bursu, İngiltere’nin Chevening bursu, Almanya’nın DAAD bursu, Japon devlet bursu nasılsa 2012 senesinden beri tekrar yapılandırarak bizler vermeye başladık. Biliyorsunuz, daha önceden, 1992 senesinde başlamış, sadece Türk Cumhuriyetlerine yönelik verilen bir burstu. Biz Türk Cumhuriyetlerine kotayı mahfuz tutmakla beraber burslarımızı diğer coğrafyalara da açtık, dünyanın farklı ülkelerinden başarılı öğrencileri Türkiye’ye getiriyoruz. Böyle bir kurum Yurtdışı Türkler Başkanlığı; diaspora alanında, soydaş-akraba topluluk alanında ve uluslararası öğrenciler alanında faaliyet gösteren.

Sunumumuzun içeriğinde yurt dışı Türklerle, yurt dışı vatandaşlara yönelik ırkçı ve İslamofobik saldırılarla alakalı bir dönemleme yapmamız gerekirse aslında birazdan bir iki olaydan bahsedeceğim. Biz son yıllarda artan ırkçılığı konuşuyoruz Sayın Başkanım ama 70’lerin sonundan, 80’lerin başından itibaren, aslında vatandaşlarımız Avrupa’da görünür olmaya başladığından itibaren saldırıları biz gözlemliyoruz ve bunlardan birazdan bahsedeceğim.

Tabii, burada birkaç dönüm noktası var; 11 Eylül 2001, Avrupa’daki Türkler için, tüm Müslümanlar için alginın bozulmasıyla alakalı önemli bir dönüm tarihi. İkincisi, 2000’li yılların ortalarından itibaren Londra’da, Paris’te patlayan bombalar. Üçüncüsü, 2008’de başlayan dünyadaki ekonomik kriz ve bunun Avrupa’ya yansımaları; İspanya, Yunanistan’daki krizler. 2011’deki Suriye krizinden sonra Avrupa’ya yoğun mülteci akını, göçmen akını ve son olarak da BREXIT. Biz bunları -vatandaşlarımızın yoğun yaşadığı bölge olduğu için Avrupa’ya özel olarak söylüyorum- son yirmi yılda Avrupa’da ötekine karşı tahammülsüzlüğün artmasına sebep olan dönemler olarak görebiliriz ve tabii, aşırı sağcıların -birazdan oy oranlarıyla vereceğim- ciddi şekilde oylarının arttığına da bu süreçte bizler şahitlik ediyoruz.

Az evvel arz ettim aslında, biz “Son yıllarda bunlar artış gösteriyor.” dedik ama 1972 yılında Hollanda Rotterdam’da yaklaşık beş gün süren -bir hafta boyunca- Türklerin evlerine, iş yerlerine yoğun saldırıların olduğu bir dönem var. Bir toplumsal olaydan, Türkler ile Hollandalılar arasında bir yanlış anlaşılardan çıkan bireysel bir olayın tüm Türk toplumuna orada teşmil edildiği bir husus var, bu çok bilinmez, gündeminize getirmek istedim o yüzden. Yaklaşık bir hafta sürüyor ve Hollanda’da Türklerin iş yerleri, evleri yoğun bir şekilde saldırıya uğruyor.

Tabii, Almanya’ya geldiğimizde, 1980’lerde ise biz bu saldırıların Almanya’da daha çok devam ettiğini görüyoruz. 1985’te Hamburg’da 30 Neonazi tarafından Ramazan Avcı katlediliyor, bakın, daha 1985’te. 1992’de Mölln’de -hepimiz 1993 yılındaki Solingen’i biliriz, Solingen’le alakalı sizlere kitap da getirdik, Mevlüde teyzemizle ve Solingen’le alakalı bir çalışma yapmıştık; hepimiz Solingen’i biliriz ama- 9 kişinin yaralandığı ve Bahide Arslan ile torunlarının vefat ettiği bir kundaklama da aynı zamanda yaşanıyor. Dolayısıyla, 80’lerin sonu, 90’ların başından itibaren Almanya’da maalesef Neonazi akımının artmaya başladığını görüyoruz. 93’teki Solingen faciası zaten hepimizin malumdur, 5 canımızı orada yitirmiştik, Mevlüde Genç teyzemiz 2 torununu, 2 kızını, 1 de yeğenini kaybetmişti. Mevlüde Genç teyzemizle, ben Başkan olduktan sonra, kısmet oldu, çok sık görüşme imkânı yakaladık. Başkanım, geçen sene vefat ettiğinde de Almanya’da hem cenazesine katıldık hem aynı uçakla cenazesini alıp Amasya’ya köyüne geldik, Mercimekköye, orada defnettik. Tabii, yine, geçen sene de

-onun bize vasiyeti vardı- köydeki tüm mezarlıkların etrafını, çevre düzenlenmesini bizler yaptırдық. Tabii, sadece o değil, Solingen’le alakalı farkındalık çalışmalarını da yaptık. Tabii, Solingen burada çok sembolik bir önemde.

2000’li yıllara geldiğimizde “Nasyonal Sosyalist Yeraltı Örgütü” diye bilinen Almancası “NSU” olan... 2000-2006 yılları arasında “dönerci cinayeti” olarak aslında biraz basitleştirilen ama çok planlı, daha sonrasındaki adli süreçleri yarım kalan, Alman polisinin içerisinde de aslında iş birlikçilerin olduğu konusunda güçlü emareleri olan NSU cinayetleri süreci geliyor değerli vekiller. Bu süreçte 8’i Türk 10 kişi öldürülüyor ve bu kişiler daha sonra ömür boyu ceza alıyorlar fakat olayın daha derinlemesine araştırılması akim kalıyor maalesef.

Tabii, son olarak da hepimizin malumu, 2020 Şubat ayında Hanau’da bir saldırı düzenleniyor. Başkanım, bu saldırıyı düzenleyen aynen Christchurch’teki gibi veya işte, Norveç’te meşhur bir saldırı olmuştur 2000’li yılların sonlarına doğru, onun gibi “yalnız kurt” olarak bilinen, tek başına bunu planladığı iddia edilen kişiler fakat bu kişilerin sosyal medyadan, internet üzerinden maillerle farklı kişilerle irtibatla oldukları biliniyor. Yine, burada da bu soruşturmayı tabii, Büyükelçiliğimiz yakinen takip ediyor çünkü Türk vatandaşları var içerisinde; biz de yakinen takip ediyoruz, avukat desteği veriyoruz ve Hanau’da şehit edilen vatandaşlarımızla çok yakinen, hem buraya cenazelerinin getirilmesi hem aileleriyle sonraki irtibatın devam ettirilmesi hususunda... Bir farkındalık çalışmamız da oldu. Katliamda öldürülen Türklerin; Sedat Gürbüz, Gökhan Gültekin, Ferhat Unvar, Fatih Saraçoğlu... Kıymetli Vekilim, bakın, az evvel konusu geçti, bu vefat eden insanlar siyasi olarak, ideolojik olarak da farklı yerlerden gelen insanlar. Biz hepsini ziyaret ettik, kimi bizimle daha sonrasında iletişimi daha zayıf tutmak istedi, kimiyle sürekli görüştük; mesela Saraçoğlu ailesi ve Gültekin ailesiyle hâlâ görüşüyoruz. Birisinin memleketi Ağrı, oradaki okulunda özel kütüphane yaptırдық, mezarını düzenledik.

Tabii, Türkiye’de en büyük şeyimiz, Türkiye’de bu olaylar çok az biliniyor Sayın Vekilim, o yüzden hem Solingen yıl dönümü hem Hanau yıl dönümünde hem Taksim’de hem Kızılay’da büyük “kiosk”lar, stantlar açıyoruz ve bunu tanıtıyoruz.

Tabii, olay olduğu zaman Fenerbahçe-Galatasaray derbisi vardı, o derbiye de bir pankartla bu olayın duyurulması konusunda bir çalışma yapmıştık.

Tabii, buraya kadar olan kısımda olayın çok hızlı bir tarihsel arka planını verdik. “Kurumsal ırkçılık ve İslamofobide Avrupa siyaseti ne durumda?” diye baktığımızda maalesef son yıllarda bir sağ siyasi partinin oy oranlarında çok ciddi artış görüyoruz, her yerde bir trend bu maalesef ve mesela Hollanda’da Geert Wilders çok aşırı uç bir siyasi lider olarak bilinir, son seçimlerde, bundan üç ay evvel 23,69’la ciddi bir oy oranına kavuştu. Almanya’da AfD Partisi, Alternatif Parti... Alternatif Partinin Almanya’nın 13 eyaletinin hepsinde eyalet parlamentosuna vekil soktuğunu görüyoruz ve üç ay sonra Almanya’da Tübingen’de, bir iki eyalette daha seçim var, buralarda çok yüksek oy oranları alması bekleniyor ve Alman siyasetinin önümüzdeki sene genel seçimlerinde Scholz’un da kaderini belirleyecek bir siyasi parti olma yolunda AfD (Alternatif Parti) ilerliyor. Alternatif Partiyle alakalı şunu söylemek isterim: Yaklaşık iki ay önce bir toplantı yapıldı Almanya’da, Alternatif Partinin düzenlediği bir toplantı ama içerisinde Alman iş adamları, Alman medyacılar, kanaat önderlerinin olduğu bir toplantı; bu gizli bir toplantıydı, sonradan ortaya çıktı. Toplantının konusu da Almanya’daki mültecileri, Alman olmayanları yarın bir gün Alternatif Parti iktidar olduğunda Almanya’dan nasıl gönderecek, bunun için yapılan üç aşamalı bir planı aralarında konuştukları basına sızdı. Bu plan içerisinde önce tabii kaçak göçmenler var, “Kaçak göçmenleri nasıl göndeririz?” Zaten onlar kaçak... İkincisi “Buraya gelmiş, mülteci statüsü veya sığınmacı statüsü almışları nasıl göndeririz?” Üçüncüsü hakikaten çok alarm verici bir durum, buraya gelmiş, Alman vatandaşı olmuş ama bir şekilde Almanya’yla uyum sağlayamadığı düşünülen -ki bunun içinde tabii ki Türkler de var- kişilerin Almanya’dan gönderilmesine ilişkin bir

çalışma. Bu çalışma Almanya’da büyük tepki çekti, yürüyüşler oldu buna karşı, bir tanesine Alman Başbakanı Scholz da katıldı fakat Almanya’da Alternatif Partinin yükselişi önümüzdeki dönemde de devam edecek, oy oranlarına baktığımızda, trende baktığımızda bunu kesinlikle söyleyebiliyoruz.

Avusturya’da, Alternatif Parti kadar olmasa da Avusturya Özgürlük Partisinin de -yani yaklaşım olarak onlar kadar radikal olmasa da- yüzde 16’yla son seçimde ciddi bir oy oranı yakaladığını... Fransa’da Front National, Le Pen’in partisi yüzde 17,3’ü yakalamış durumda. Yunanistan’da çok düşük... “Spartalılar” diye bir parti var, onlar da Yunanistan’da yüzde 4,68. Bu partilerin hepsinin parti programlarındaki ortak husus, Kıymetli Başkanım, değerli vekiller; göçmen karşıtlığı, mülteci karşıtlığı, yabancı karşıtlığı ve İslam karşıtı söylemlerin bulunması.

Yasal ve idari düzenlemelerle alakalı kısaca bilgi vermem gerekirse -yani burada bu siyasi partilerden bahsettik fakat birazdan detaylarına geleceğim- Avrupa’nın genelinde, mesela Fransa’yı konuştuk az evvel Kıymetli Vekilim, Fransa’da kamuda başörtüsü tamamen yasak, kamuda başörtüsünün yasak olmasının yanı sıra Fransa’da okul gezilerinde de yani siz bir velisiniz, okul gezisine gideceksiniz çocuğunuzla, çocuğunuzun o günkü okul gezisine bir başörtülü anne olarak katılamıyorsunuz. Helal kesim yasağı Avrupa’nın farklı yerlerinde, mesela Belçika’da ortaya çıktı, minare yasağı İsveç’te. STK’lerle ilgili kısıtlamalarda -bununla alakalı tabii apayrı bir sunum da yapılabilir- Avusturya, Fransa örneği önümüze çıkıyor, yurt dışı finansman yasağı ve yurt dışından imam göndermeye yönelik hem Avusturya’da hem Fransa’da kanun değişiklikleri yapıldı. Fransa’da iki sene önce yapılan, üç sene önce yapılan kanun değişikliğiyle 2024’ün Nisan ayından itibaren imam ve yurt dışından finansman desteği konusunda artık yasak tamamen geçerli hâle gelecek. Yüksek mahkemelerde Müslümanlar aleyhine verilen kararlar var, en son Avrupa Birliği Adalet Divanı 28 Kasım’da kamu kurumlarında başörtüsü yasağının AB hukukuna aykırı olmadığına ilişkin bir hüküm verdi.

Tabii, bunu farklı yorumlayanlar da var, bizim yorumumuzu “Siz en radikal yorumunu almışsınız.” diye yorumlayanlar da var, bizim içimizde hukukçu arkadaşlardan da ama ben bunu da belirterek not düşmek istedim. Yurt dışı finansman ve din görevlisi yasaklarına ilişkin bilgilendirmeyi yapmıştım.

Tabii, burada en önemli hususların başında, Sayın Başkanım, az evvel sizler bahsettiniz, Fransa’dan bahsettiniz ama burada esasında Avusturya, Avrupa’nın laboratuvarıdır Kıymetli Başkanım. 2015 yılında... Avusturya’da ilk yasa 1905 yılında çıkmıştı, 1905 yılında çıkan bir İslam Yasası vardır. Bu yasa dinî özgürlüklere olabildiğince alan tanıyan bir yasadır. 2015 yılında Avusturya bu yasayı revize etti, tam yüz on sene sonra. Yani Avusturya-Macaristan döneminde çıkan bir yasayı Avusturya devleti yüz on sene sonra revize etti. 2015 senesinde çıkan İslam Yasası’nın çok detayları var, sadece şunu söylemek isterim: “Fransa İslamı” dediğiniz husus aslında Başkanım, Avrupa İslamı’dır. Avrupa’da Avusturya’da başlayan, Fransa’da devam eden, Belçika’ya sirayet eden, Hollanda’ya sirayet eden, önümüzdeki yıllarda Almanya’da daha çok göreceğimiz ki biz bunu yereldeki STK’lerimizle, dinî yapılanmalarla... İşte, siz İbrahim Alcı Bey’le konuşmuşsunuz, bizim çok yakın irtibatla olduğumuz, bu konularda bilgisi olan, Fransa’ya son derece uyum sağlamış, Fransızcası çok iyi, Fransız makamlarıyla iyi görüşen; o tür isimlerle bu konuları çok sık değerlendirdiğimiz, ortak strateji ürettiğimiz oluyor. Burada şu var Başkanım: “Avrupa İslamı” denilen bir husus var. Bu, İslam’ın içerisinde İslam’ın... Az evvel Sait Vekilimizin konulara çok hâkim olması hasebiyle refere vererek söyleyeceğim. İslam’ın itikadi veya uygulamaya ilişkin hususlarıyla alakalı da zaman zaman müdahaleler içeren ama Avrupa’daki Müslüman grupların kendi ana vatanlarıyla ilişkilerini zayıflatma amacıyla oluşturulan bir konsept bu Avrupa İslamı. Yani bunu Türkler için Türkiye, Cezayirli için Cezayir, Faslılar için Fas; buralardan imam göndermeyi, buralardan Avrupa’daki camilere yönelik hutbelerin yasaklanmasını önümüzdeki dönemde içeren, tamamen Avrupa İslamı’nın Avrupalı devletler tarafından kontrol edileceği bir anlayış. Şimdi, mesela Fransa’da din-devlet işleri çok katı bir şekilde ayırır, laisizm vardır, bunu da çok katı uygulayarak fakat -birazdan da arz edeceğim- oradaki İslami otoriteler özerktir ama Fransa her

dört beş senede bir İslami otoritelere müdahale eder ve yenisini kurdurmaya çalışır, içindeki kişileri değiştirmeye çalışır. Madem bunların bir görece özerkliği varsa bırakın, kendi kendilerini yönetsinler. Almanya’da da benzer bir tablo var, Avusturya’da da benzer bir tablo var. Dolayısıyla, “Fransa İslamı” dediğimiz -birazdan ben detaylarına gireceğim- husus Avrupa’nın tamamına teşmil edilebilecek bir yaklaşımdır, Almanya’da da farklı eyaletlerde bunu görmekteyiz. İslam’ın farklı yorumları mesela bazı yerlerde, Almanya’da Alevilik İslam’ın bir yorumu olarak değil, ayrı bir din olarak kabul edilmiştir. Yine, imamların eğitimine ilişkin farklı eyaletlerde farklı uygulamalar vardır. En son, Diyanet İşleri Başkanlığımızda, Almanlarla, Sayın Cumhurbaşkanımızın ziyaretinde bu konu konuşuldu ve üzerinde anlaşıldı imamların gönderilmesiyle alakalı ama tüm ülkelerde ayrı ayrı uygulamalarla İslam’ın o ülkedeki pratiklerine müdahale edercesine kanuni düzenlemeler olmaya başladığını görmekteyiz, başörtüsü yasağından -dediğim gibi- helal kesime ve dini özgürlüklerin yaşanmasından derneklerin özerk yapısına kadar.

Tabii, bu yasal idari düzenlemelerin yanı sıra, İslamofobiyle mücadelede bazı uluslararası mekanizmalara da değinmek lazım. Biz bunlara çok sık kendi çalışmalarımızda referans veriyoruz. AGİT var, Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı nezdinde Müslümanlara Karşı Hoşgörüslüklük ve Ayrımcılıkla Mücadele Özel Temsilciliği var, İslam İşbirliği Teşkilatının İslamofobi Gözlemevi var, Irkçılığa ve Hoşgörüslülüğe Karşı Avrupa Komisyonu var, AB Temel Haklar Ajansı var, Amerikan İslam İlişkileri Konseyi var, CAIR. Bunların genel özelliği veri toplamak Kıymetli Başkanım, yurt dışındaki Müslümanlara yapılan saldırılarla alakalı yani burada danışman arkadaşlarımız da var, hani vekillerimize yönelik de not hazırlarken bu kurumların istatistiklerinden faydalanabilirsiniz. İstatistikler tamamen tabloyu yansıtıyor mu? Yansıtmıyor Kıymetli Başkanım. Bizim yaptığımız çalışmalarda -biz sahada daha önce anket çalışmaları da yaptık- yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızın, saldırıya uğrayanların ancak yüzde 20’si bildirimde bulunuyor, beşte 1’i.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM – Bu konuyla ilgili de zaten bir eleştiri geldi toplantılarda, yani başvuru sayısının azaldığı, az olduğu... Çünkü bazıları çekiniyor, bazıları uğraşmak istemiyor, bazıları da hakkını bilmiyor mesela.

YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA TOPLULUKLAR BAŞKANI ABDULLAH EREN – Aynen öyle Başkanım.

Biraz önce biz size de arz ettik, saldırılarla alakalı bir çalışma başlattık son dört yıldır. Bu çalışmaların biraz daha kurumsal hâle gelmesiyle alakalı çalışmalarımız var, birazdan bahsedeceğim. O yüzden buralardan faydalanılabilir.

Tabii, diğer taraftan hem Almanya’da hem diğer Avrupa ülkelerinde yurt dışındaki vatandaşlarımıza yönelik saldırılarla alakalı detay istatistiki bilgiler vereceğim.

Ondan önce, son üç senede karşılaştığımız iki husus; bir tanesi İkinci Karabağ Savaşı. Karabağ Savaşı’nda, Azerbaycan’ın Ermenistan’la savaşında biz başta Amerika’da Los Angeles olmak üzere, Fransa ikinci olarak da, çok sayıda Türk derneklerine saldırılar gördük, kundaklamalar gördük, bunu bildirmek istiyoruz.

Bir de malum, İsrail’in Gazze’ye yönelik saldırılarından sonra Avrupa’da çok büyük yürüyüşler düzenlendi. Bu yürüyüşlerin yasaklanması veya yasaklanamayan yürüyüşlerin ki bir müddet sonra... Çünkü sadece Müslümanlar yok buralarda, o ülkedeki sosyal demokratlar var yani çok farklı kesimler var fakat bilhassa Almanya’da bu konu çok hassas yani diğer ülkelerden çok daha bir hassasiyeti var Almanya’nın ve Alman yetkililerle görüştüğümüzde de en son “Ya, siz ne yapıyorsunuz, çok negatif ayrışyorsunuz diğer ülkelerden. Yani İngiltere, Amerika’da bile çok büyük yürüyüşler oluyor, İngiltere’de oluyor; siz Almanya’da neden bu kadar katınsınız?” dediğinizde, en son “Ya, bizim geçmişimizi biliyorsunuz, ondan dolayı biz çok adım atamıyoruz.” diyorlar. Fakat Almanya’da,

Almanya'nın yeni vatandaşlık yasasında Kıymetli Başkanım, Alman vatandaşı olmak isteyen kişilerin İsrail karşıtı söylemlerde bulunmamış olması şartı getirilmiştir, bu çok dikkat çekicidir, bunu da dikkatinize sunmak istedik. Almanya'da hatta çok daha aşırı söylemlerde bulunanlar var. Yani bilhassa Alternatif Partinin içerisinde bulunup da "İsrail karşıtı olanları Alman vatandaşlığından atalım." diyen milletvekilleri var Bundestag'da, Alman Federal Parlamentosunda fakat Alman vatandaşlık yasasında böyle bir ön şartın getirilmiş olması çok dikkat çekici, bunu sizin dikkatinize sunmak istedim.

Kur'an yakma provokasyonlarına da değinmeden geçmek istemedik. Bazı Avrupa ülkelerinde Kur'an yakma eylemleri ön plana çıktı, maalesef bunlarla alakalı da başta ülkemiz olmak üzere çok büyük bir infial var.

Şimdi, tabii, istatistiklere, detaylara gelmek gerekirse; tarihinden, uluslararası kurumlardan, idari düzenlemelerden bazı örnekler verdikten sonra, son yıllarda Müslümanları hedef alan saldırılara baktığımız zaman... Sayın Başkanım, öncelikle -birazdan bahsedeceğim ama- ilk çalışma yapmaya başladığımızda... Yani ben 2018'de Başkan oldum, 2019'dan itibaren biz bir çalışma yapmaya başladık. Neden bir çalışma yapmaya başladık? Biz "Yurt dışındaki vatandaşlarımız hangi hak ihlalleriyle karşılaşılıyor, neler oluyor?" diye baktığımızda, ilk gördüğümüz sıkıntı, veri yok. Yani Almanya'daki Türkler bir senede ne kadar saldırıya uğruyor? Bu saldırıların içeriği ne? İşte, sadece camilere değil, cemevlerine de saldırı oluyor veya işte herhangi bir vatandaşımıza sokakta ırkçı bir saldırı da olabiliyor. Bir yılda ne oluyor? Saldırılarla alakalı elimizde bir data oluşsun ve bu datayı da biz kamuoyuyla paylaşalım istedik. Çünkü gönül ister ki ben açık konuşayım... Farklı ülkelerde nasıl oluyor? Bununla alakalı çalışan, üniversitelerin özel merkezleri var ve üniversitelerin bu araştırma enstitüleri her sene raporlar yayınlıyorlar veya uluslararası kuruluşların alt kurumları var. Türkiye'de bu konuda üniversitemizin çok üretken olduğunu maalesef söyleyemeyiz. Avrupa'da da daha henüz Avrupalı Türklerin... Ki vatandaşlarımıza biz bunu söylüyoruz: "Ya, bakın, biz Türkiye'de bu çalışmaları yapıyoruz ama Avrupalı olarak -ki siz artık Alman vatandaşısınız, Fransız vatandaşısınız- sizin içeriden bu ülke yetkililerine söyleyeceğiniz sözünüzün olması için, sizin bu çalışmaları oradan yapmanız lazım." Çünkü AB müktesebatı var, AİHM var, Avrupa Birliği'nin bir sürü uygulamaları var, Avrupa'da da sadece yurt dışındaki vatandaşlarımıza yönelik hak ve ihlalleri çalışan bir merkezimiz maalesef yok. Biz birkaç tanesini desteklemeye gayret ettik, işte İngiltere'de "Circle Foundation" diye bir yapı var, bunları desteklemeye gayret ettik ama tabii bu ciddi bir bütçe ve şey istiyor Başkanım. Şu an bu verileri, az evvel arz ettiğim CAIR var, AGİT'in alt komisyonları var, onlar tutuyorlar. Biz de dedik ki devletimizin ilgili kurumları olarak biz tutmaya başlayalım; iki tane çalışma başlattık, bir tanesi yurt dışındaki vatandaşlarımızı hedef alan saldırılar. Bu aslında çok basit bir mantıkla yapılıyor, bir senede 1 Ocaktan 31 Aralığa kadar hangi vatandaşımız hangi ülkede ne tür bir saldırıya uğruyor -sözlü olabilir, fiziksel olabilir, şahsi olabilir, kuruma olabilir, derneğe olabilir, mezarlıklara olabilir- bunları gün gün burada kronolojik olarak tutuyoruz; İngilizce, Almanca, Fransızca da bunları basıp ilgili büyükelçiliklere gönderiyoruz; elimizde veri olarak bunlar var ve bunlar artık bize bir şey söylemeye de başladı, dört beş senedir yapmaya başladığımız için bu veriler anlamlı bir hâle geldi.

Bir de AB Temel Haklar Bildirgesi'nde bazı temel haklar var Başkanım, işte çalışma özgürlüğü, vatandaşlık haklarının içerisinde eğitim hakkı. Yaklaşık 30'a yakın hak var, biz bu hakların içerisinde işte adil yargılanma hakkı, kişi özgürlüğü, ana dil hakkı, kötü muamele ve işkence yasağı, din ve vicdan özgürlüğü, ırkçılık ve ayrımcılık, örgütlenme ve toplantı özgürlüğü gibi bu temel hakları referans alarak bu ülkelerdeki uygulamalarda veya kanun değişikliklerinde neler oluyor, bunları kurumdaki uzmanlarımız iki üç senedir tutmaya başladılar. Yani açıkçası biraz şöyle bir çalışma oldu, oraya gitti iş: Sanki Avrupa Birliği ülkelerinin hak ve özgürlükler güncesini tutmaya başladık; normalde AB, Türkiye'nin hak ve özgürlükler güncesini yayınlı. Bu da faydalı bir çalışma oldu, birçok akademisyen artık buna referans vermeye başladı, bunu da sizlere arz ettik. Tabii, burada şunu da yapmaya çalışıyoruz: Olumlu ve

olumsuz yani Almanya'daki vatandaşlarımıza yönelik Alman devletinin sadece olumsuz uygulamalarını yazmıyoruz -o yüzden, bence hakkaniyetli bir çalışma- olumlu varsa olumluları da buraya ekliyoruz çünkü olumlu çalışmalar da var. Bazı eyaletlerde ana dil hakkıyla alakalı veya derneklerimizin birtakım talepleriyle alakalı olumlu şeyler de var tabii ki, dolayısıyla onları da ekliyoruz. Bu iki çalışma bizim kurum olarak da bu konudaki kapasitemizi artırdı, onları arz etmek istedim.

Tabii, son yıllarda bilhassa Avrupa'daki saldırılara baktığımızda, Almanya'da Ocak 2023'ten Eylül 2023'e kadar 529 İslam karşıtı suç kayıt altına alınmış ve burada 2013-2022 yılları arasında da 20 binin üzerinde aşırı sağ suç sayabiliyoruz. Burada Alman Federal İçişleri Bakanlığının 2017 yılından beri istatistikleri var, bu istatistikleri de gayet iyi kullanıyoruz işin doğrusu. Bu anlamda, Alman İçişleri Bakanlığının yaptığı bu çalışma önemli bir çalışma çünkü biliyoruz ki Alman devleti de Alman polisinin içerisindeki aşırı sağcı unsurlar konusunda rahatsız. Zaman zaman polisler görevden alınıyor veya soruşturmalar açılıyor. Bu konuda Alman İçişleri Bakanlığının yapmış olduğu çalışmaları referans olarak da kullanıyoruz Kıymetli Başkanım. Bunun dışında, Almanya Eşitlik Kurumu var, onların 2022 raporuna göre ırk ve din temelli ayrımcılık vakalarında son yıllarda ciddi bir artış gözlemlendi. Hollanda'da da yine dinî saikle yapılan saldırıların yüzde 67'si Müslümanlara karşı işlendi. Fransa'da 2022 yılında 501 İslamofobik vaka bildirildi. Avusturya'da 1.324 vaka, çok daha yüksek. Danimarka polis istatistiklerine göre, kayıt altına alınan nefret suçlarının yüzde 49'u da yine Müslümanlara karşı işlenmiş oldu. Bunu az evvel zaten şifahi olarak arz etmiş oldum.

Yine, Alman Federal İçişleri Bakanlığına göre -İslam karşıtı suç sayıları- yıllık 600-700 bandında İslamofobik suç işleniyor Almanya'da; bu, Alman devletinin kendi kayıtlarına göre. Tabii, burada dikkatinizi şuna çekmek isterim, az evvel bahsettiğimiz şey: İstatistiğe 600-700 ekleniyorsa bunu 5'le çarpabiliriz çünkü çok azı bildiriliyor. Alman devleti de her adi suçu... Aslında vatandaş öyle telakki ediyor, diyor ki: "Ben bunu nefret suçu olarak görüyorum." Ama Alman devleti onu öyle değerlendirmiyor, iki kişi arasındaki bir münakaşa veya adi suç olarak değerlendiriyor. Dolayısıyla bu 600-700 arasındaki sayının biz çok daha yüksek olduğunu öngörebiliriz, bunu ifade etmek isterim.

Yine, Alman Eşitlik Kurumuna göre 2022 yılında ırk ve din temelli ayrımcılık vakalarında 9 bin civarında şikâyet kaydedilmiş yani Almanya'da 2022 yılında 9 bin kişi "Ben ırkımdan veya dinimden dolayı bir ayrımcılığa uğradım." diye bir şikâyetle bulunmuş.

Tabii, AB Temel Haklar Ajansının İkinci Avrupa Birliği Azınlıklar ve Ayrımcılık Araştırması da var. Bu araştırmaya göre de son beş yılda 10 katılımcıdan 4'ü Avrupa'da etnik veya göçmen kökenleri, ten renkleri veya dinleri nedeniyle günlük yaşamda ayrımcılığa maruz kaldığını belirtiyor yani yüzde 40 Başkanım. Yine, etnik veya göçmen kökene dayalı en yüksek ayrımcılık oranları istihdam alanında, kamu ve özel hizmetlere erişimde gözlemleniyor. Bu da hakikaten çok dikkat çekici bir veri.

Burada, sunum çok yoğun olmasın diye sunuma koymadığımız ama yine sizlere arz etmek istediğimiz bir iki husus var. Fransa'da "İslamofobiye Karşı Kolektif" diye bir yapı var, onların verilerine göre de 2022'de 501 vaka bildirildi Fransa'da. Fransa'da az evvel derneklerle alakalı bahsedilen hususta... Tabii, rektör oradaki temsilcimizle -Cezayirli- öyle konuşmuş ama Fransa'da Türk derneklerinin de çok sayıda içinde olduğu şekliyle sadece Ocak-Ağustos 2022 döneminde 1.727 İslami kuruluş denetlenmiş, 118 kurum kapatılmış, 10 milyon avroya da el konulmuş. Tabii, şu var: Fransa özelinde mağrıpten gelen derneklerle alakalı bu süreçler daha çok yaşanıyor, Türklerin derneklerindeki şeffaflık veya Türklerin İslam anlayışının radikalliğe kapalı olması Avrupa'nın takdir ettiği bir husus. Başkanım, tabii, bunu önceki yıllarda çok daha fazla takdir ediyorlardı. Yani biz hep Diyanet İşleri Başkanlığımızla şunu söylüyorduk: Bakın, Türkiye'nin buraya imam göndermesi konusunda birtakım çekinceler yaşıyorsunuz ama Türkiye'deki İslam anlayışı, Türkiye'deki klasik kuşatıcı İslam anlayışı

diğer ülkelerden daha farklı, Avrupa için de iyi bir model. Bunu Avrupa ülkeleri uzun yıllar aslında kabul ettiler ama son dört beş yıldır onlar bu argümanı için doğrusu satın almıyorlar, Avrupa İslamı konusunda kendi bildiklerini yürütmeye devam ediyorlar.

Yine, Belçika’da okullar açmak için ruhsat talebinde bulunan millî görüş Avrupa’da çok yaygın biliyorsunuz; onlara yakın olduğu gerekçesiyle bir okulun ruhsatı iptal edildi.

Yine Birleşik Krallık’ta... Sayın Başkanım, şunu ifade etmeme müsaade edin: İngiltere Kıta Avrupası’ndan çok pozitif ayrışır çünkü İngiltere’nin sömürge geçmişi, Müslümanlarla Kıta Avrupası’ndan çok daha önce haşır neşir olması Hindistan Müslümanları üzerinden ve ciddi şekilde... İşte, Londra Belediye Başkanı bir Müslüman, şu anki İngiltere Başbakanı Müslüman değil ama Hint asıllı. Dolayısıyla İngiltere’nin genelinde Kıta Avrupası’na göre -kamu uygulamalarında da mutlaka- daha hoşgörülü bir ortam var fakat yine Birleşik Krallık’ta da 1.800’ü aşkın caminin en az yüzde 35’i her yıl bir saldırıya uğruyor.

Hollanda’da dinî saikle yapılan saldırının yüzde 67’si Müslümanlara karşı işleniyor. Hollanda’da iş yerinde ayrımcılığa maruz kalan 63 kişiden 39’u, okulda da ayrımcılığa uğradığını söyleyen 30 kişiden 26’sı Müslüman yani buralarda ayrımcılığın içerisinde Müslümanların ciddi bir şekilde yer aldığını görüyoruz.

Tüm bu çalışmalarda tabii Fransa’ya değinmem gerekirse... Bizim raporlara gelmeden evvel biraz Fransa’ya değineceğim. Tabii, Başkanım, Fransa devletin Fransa’da İslam’ı denetleme ve kontrol etme isteği yeni değil, 97 yılından beri bu devam ediyor. Az evvel arz ettim, başörtüsü zaten kamuda yasak, veliler çocuklarını okula götördüklerinde veya gezilerde de yasak. Şu an, 2023 yılında, sivil inisiyatif var biliyorsunuz, Fransa İslam Konseyi (CFCM) İbrahim Alcı Bey’in içerisinde olduğu. Onunla alakalı yoğun bir gündem oldu, bu imzalar süreci gündeme geldi. Birazdan Daire Başkanımız kısa bir bilgi arz eder. O süreçte biz tabii oradaki güçlü dinî yapılarla “millî görüş” diye ifade edilen DİTİB’le yakın temas içerisinde olduk.

Avrupa’daki derneklere ilişkin yeri gelmişken şunu söyleyebilirim -sizin programı kim yaptı Başkanım, bilmiyorum, mutlaka çok iyi niyetle yapmaya gayret etmişlerdir, büyükelçimiz, başkonsolosluğumuz; çağrılan kişileri bilmediğim için yorum yapamıyorum ama- Sayın Başkanım: Biz sahadaki çalışmalarımızda YTB olarak gittiğimizde tüm derneklerimizle görüşüyoruz ve tüm derneklerimizi ziyaret ediyoruz. Biz bilhassa Alevi derneklerimizle ve orada Kürt kökenli vatandaşlarımızın kurmuş olduğu yapılarla da özel ilişkiler kurmaya gayret ediyoruz, ziyaret ediyoruz. Bir kısmı tabii bizimle ilişki kurmaktan imtina ediyor, onu anlayabiliyoruz.

Yurt dışındaki sosyolojimize ilişkin birkaç şey söylemek gerekirse -ben de bir sosyolog olarak hem dinî yapılanmalarla alakalı hem etnik yapılanmalarla alakalı, yurt dışındaki millet varlığımıza baktığımızda -Avrupa’yı kastediyorum Kıymetli Başkanım- Türkiye’de 60’lı yıllardan sonra, 60, 70 ve 80’li yıllarda göçün yoğunlaşması ve Türkiye’deki dinî yapılanmaların ve cemaatlerin devlet tarafından büyük oranda çekinceli kabul edilip takip edilmesi süreçlerinin Avrupa’daki yansıması iki şekilde oldu: Bir, orada cemaatler çok daha rahat örgütlendiler; iki, Avrupa’da Türkiye’deki gibi bir dinî otorite, Diyanet olmadığı için herkes kendi camisini açabildi Kıymetli Vekilim. Yani şöyle oldu: Bizde Diyanet herhangi bir cemaatin, birisinin “Ben gidiyorum, şurada cami açıyorum.” demesine izin verebilir mi? “Ben imamı kendim...” Veremez çünkü Diyanet İşleri Başkanlığı devletin bu konudaki resmî otoritesidir ama Fransa’da, Almanya’da, Belçika’da, Hollanda’da böyle bir otorite yok. Bu ülkeler şunu dedi: “Sen bir şey mi açmak istiyorsun? Dernek statüsünde açabilirsin, ben sana izin veriyorum.” Türkiye ne yaptı? 84 yılında DİTİB’i, Diyanet İşleri Türk İslam Birliğini kurdu, çok doğru bir karar. Türkiye dedi ki: “Ya, herkes gidip cami açarsa bu olmaz. Biz DİTİB üzerinden Türkiye’yle bu camilerin ilişkisini sağlayalım.” Şu an büyük oranda sayın vekilimin söylediği durum var ama ben

şunu görmedim; evet, birtakım cemaatlerin, kendi cemaat mensuplarının sadaka vererek, zekat vererek yaptıkları camiler var, büyük oranda birbirlerinin camilerine giderler ama şu vardır: Şu camiye bilirsiniz ki millî görüşün camisidir.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Gözümüzün içine baka baka orada söylendi. Millî görüşü arkadaşlarımızın diğer arkadaşların camilerine gittiği zaman sorgulandığı söylendi.

YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA TOPLULUKLAR BAŞKANI ABDULLAH EREN – Sayın Vekilim, bu hep söylenir, biz gittiğimizde de söylenir ama şudur: Ben size tabloyu...

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Gözümüzün içine baka baka... O da orada cevap vermez.

YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA TOPLULUKLAR BAŞKANI ABDULLAH EREN – Vatandaş bunu söyler ama tablo şudur...

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Vatandaş değil, toplantıda karşılıklı temsilciler söylüyor bunu.

YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA TOPLULUKLAR BAŞKANI ABDULLAH EREN – Vatandaş söyler; bakın ama bu şudur: Bir olayın yüzde 5, yüzde 10 yaşanması bunun yüzde 90'ını teşmil edeceği anlamına gelmez. Ben kendi tecrübemi söylüyorum. Evet, gittiğinizde bu şeyi görürsünüz ama bunun sosyolojik sebebini de söylüyorum. Oralarda bu cemaatlerin kendi camilerini kurmasına zemin verildiği için bunlar kurulmuştur ama DİTİB son yıllarda daha büyük oranda camileşme yapmıştır yani DİTİB'in... Avrupa'ya gittiğinizde şunu görürsünüz...

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Üstat, din birleştiricidir, din ayrıştırıcı olarak kullanılamaz.

YURT DIŞI TÜRKLER VE AKRABA TOPLULUKLAR BAŞKANI ABDULLAH EREN - Zaten camilerde farklı bir dinî usul güdülmüyor.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Ama kabul edilmiyor oraya gidince “Sen nereden geldin?” MİT gibi sorguya alınıyor insanlar.

YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA TOPLULUKLAR BAŞKANI ABDULLAH EREN - Sayın Vekilim, şu olur, bakın, ben size şunu söyleyeyim: Size biri geldiğinde... Vatandaş talebi gelir -hepimize olur, ben daha önce Başbakanlıkta çalıştım- sizden bir talep ister, sonra biraz araştırınca bakarsınız ki olay vatandaşın tam dediği gibi değil. O olayların yüzde 80'inde inanın ya şahsi bir şey oluyor ya dernekler arasında bir şey oluyor. Bir önceki dernek başkanı bir sonrakini, bir sonraki dernek başkanı bir öncekini şikâyet edebiliyor fakat buralarda bu dinî yapılanmaların büyük oranda Türkiye'yle irtibatları iyidir, büyükelçiliklerimizle, başkonsolosluklarımızla. Burada ismini vermeyeyim, bir iki tanesinin handikabı vardır.

MEHMET SAİT YAZ (Diyarbakır) – Başkanım, müsaadenizle ben birkaç tane kelime daha ekleyeyim.

Diyarbakır'da Bağlar'da, Bağcılar'da birbirimize yakın, aramızda en uzun mesafe 500 metredir ve burada aynı semtte 60'a yakın medrese var, her biri ayrı bir cemaate mensup. Benim medreseme -ben ilahiyat fakültesi öğrencilerini okutuyorum orada, dinî bilgi ve Arapça- gelip hayırlı olsun diyen bir imam yok ya mübarek. Şimdi, din olarak bir şey söyleyeceğim; İslam binasının, din olarak İslam binasının imar planı da ruhsatı da Allah'a aittir. Bunun üzerine eklenen bütün binalar katta kaçıktır. Sadece “kentsel dönüşüm” deyip de fiziki yapımızı kurtarabiliriz, bizim Kur'ansal dönüşüm yapmamız lazım. Bu Türkiye'de böyle olunca... Şimdi, siz orada hizmet yapıyorsunuz ama onun kökeni buradadır. Orada kavga olacak, orada şiddet olacak.

YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA TOPLULUKLAR BAŞKANI ABDULLAH EREN - O zaman Avrupa'da durum daha iyi. Bu kadar kötü tablo yok yani Avrupa'da.

MEHMET SAİT YAZ (Diyarbakır) – Daha iyi olabilir, burada berbat.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM – Zaten buranın yansımasıdır, ilk başta onu söylemeye çalıştık.

Başkanım, hızlandırılalım, bundan sonra da karma komisyon toplantısı var.

YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA TOPLULUKLAR BAŞKANI ABDULLAH EREN - Tamam, hızlanıyorum Sayın Başkanım.

Bu konuyla alakalı şunu söyleyeyim: Bir sonraki Komisyon toplantınızda biz içeriğe ilişkin destek vermek isteriz yani dernek listesi, kimlerle görüşülecek; biz Alevi derneklerimizi de çağırırız, diğer derneklerimizi de. Şimdi, siyasi partiler örgütlenmeye başladılar -AK PARTİ'nin, CHP'nin- onlarla da görüşüyoruz gittiğimizde, davet ediyoruz, sağ olsunlar geliyorlar farklı siyasi partiler. Dolayısıyla biz katkı vermek... Hatta Komisyon ziyaretine kurumdan bir katılımcı da uygun görürseniz, olursa biz de o notları orada almış oluruz.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM – Bunu not aldık Başkanım.

YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA TOPLULUKLAR KURUMU BAŞKANI ABDULLAH EREN - Müsaadenizle ben biraz hızlanmak için buraları hızlı geçiyorum.

Kıymetli Başkanım, bizim kendi çalışmalarımızla alakalı saldırı raporundan bahsetmiştim zaten, bu saldırı raporlarını size de arz ettik. Bunların içeriklerini biz nasıl alıyoruz; Dışişleri Bakanlığımızın verileri, Diyanet İşleri Başkanlığımızın verileri, bize gelen veriler, medyayı tarıyoruz. Bize gelen veriler nedir? Bir ayrımcılık algısı çalışmamız da var.

Şunu da ifade etmek isterim Sayın Başkanım: Ülke ülke nefret suçlarıyla mücadele rehberi çıkardık ve STK'lerle toplantılarda STK'lere anlatıyoruz. Şimdi, STK'lerimize şunu diyoruz: Ya, bak, biz Türkiye'den resmî bir kamu kurumuyuz, bizim gelip Fransız, Alman makamlarıyla yapabileceğimiz görüşmelerin şeyi kısıtlıdır ama siz artık oranın vatandaşısınız, sizin bu ülkenin iç mevzuatlarını kullanabilecek bir donanımına sahip olmanız lazım. O yüzden biz 16 rehber kitapçık çıkardık 16 farklı ülke için. Bu ülkelerin hepsinde de STK'lerimizle bunları tanıtacak çalışmalar yaptık. Bunun içeriğinde ne var? Danimarka'da bir nefret suçuyla karşılaştın mı, ne yapman lazım, nereye gitmen lazım, hangi kuruma bildirmen lazım, takibini nasıl yapman lazım?

Tabii, burada şunu da ifade etmek isterim: Bazı sembol davalara bizler hukuki destek veriyoruz Sayın Başkanım kurum olarak, büyükelçilik ve başkonsolosluklarımızla koordinasyon içerisinde. Mesela, Hanau davası gibi veya çocukları elinden alınan bazı ailelerin bu mücadelesine hukuki destekler de veriyoruz.

Bir de bir portal kurduk, nefret suçları ve ayrımcılıkla mücadele portalı; nesam@ytb.gov.tr. Bu şudur: Bir vatandaşımız Strazburg'da bir olay yaşadı, dükkânına bir domuz kafası atıldı; bunları yaşıyoruz, mezarlara daha çok veya derneklerimize. Bizim bu sitemize girip ben böyle böyle bir şey yaşadım diyor, yeri bildiriyor, numarasını veriyor, biz sonra onu arıyoruz, hem kaydımızı alıyoruz, psikolojik veya hukuki desteğe ihtiyaç varsa da onu başkonsolosluklarımızın hukuk destek şeyleri var, onlara yönlendiriyoruz. Eğer maddi bir desteğe ihtiyaç varsa -mahkeme desteği gibi- onlara da biz destek sunuyoruz çünkü avukatların hepsi bunu tabii, malum, hayırına yapmıyor.

Dolayısıyla, veri toplama işini çok önemsiyoruz. Bu konuyu hızlıca arz ettim.

Hukuk ve dava destekleri... Yurt dışı hukukçu networkü oluşturduk. Kıymetli Başkanım. Fatih Bey bizim zaten birinci hukuk müşavirimizdir, kendisi hukukçudur, Almanya kökenlidir, Almanya'da hukuk alanında yüksek lisans yapmıştır; hem Türkiye iç mevzuatını bilir hem de Avrupa'daki hukuku. Biz yurt dışında, Avrupa'da bugüne kadar 16 programda 33 ülkeden binden fazla avukatla buluştuk, çok iyi bir hukukçu ağımız var. Bugün Avrupa'nın neresinde bir... Bunlar zaten başkonsolosluklarımızla

irtibatlı, bunlar büyük oranda Türk avukatlar. Tabii, dediğim gibi, emsal davaları da takip ediyoruz, burada detayına çok girmeme gerek yok, bunların bazıları -tabii ki sizlere her zaman yazılı arz ederiz- özel davalar.

Kapasite geliştirmeye yönelik de proje destekleri de veriyoruz, paneller, akademik çalışmalar düzenliyoruz.

Son olarak kamuoyu oluşturma ve amme etkinlikleri. Bunu neden önemsiyoruz Başkanım? Türkiye’de Avrupalı Türklerin yaşadığı sıkıntılar çok bilinmiyor. Türkiye’de “Avrupalı Türkler” deyince, son yıllardaki Türkiye’deki siyasi argümanlarla da birleşerek seçim dönemlerinde falan “Parası var, buraya geliyor, rahat rahat tatil yapıyor. Burada evi var, oraya gidiyor, rahat rahat çalışıyor, orada evi var, burada arabası var.” Böyle bir algı var. Aslında Avrupalı Türklerin şu an 60’lı, 70’li, 80’li, 90’lı yıllardaki rahatlığı yok. Evet, o zaman çok çalışıyorlardı ama şartlar da refah derecesi de daha fazlaydı Avrupa’da, şu an hakikaten ücretler daha düşmüş durumda, ciddi sıkıntılar var, iş, istihdam konusunda sıkıntılar yaşanıyor. Avrupalı Türklerin yaşadığı ırkçı ve ayrımcı tutumlara ilişkin Türkiye’deki vatandaşlarımızın biraz bilgi sahibi olması için çalışmalar yapıyoruz, belgeseller çekiyoruz, Youtube’a koyuyoruz, etkinlikler düzenliyoruz. Bunlarla alakalı da “30’uncu Yıl Solingen Faciası” kitabını çıkardık, hem Türkçe hem Almanca. Solingen’in bir maket evini yapıp Taksim’de, Kızılay’da bir hafta boyunca tuttuk. Az evvel arz ettim, Genç ailesinin, Solingen’de vefat edenlerin kabirlerini yeniledik, kabirleri çok kötü vaziyetteydi. Valiliğimize birkaç defa söyledik, normalde YTB’nin işi değil bu, Valiliğimiz ve Kaymakamlığımız “Ödenek yok, şöyle böyle.” “Ya, bakın, bunlar bizim için önemli insanlar.” dedik. Sonra Mevlüde teyze vefat edince Mevlüde teyzenin mezarının da güzel bir yer olması için çevre düzenlemesi yaptık. Mevlüde teyzenin bir belgeselini çektik, ona bir de anı kitabı bırakmış olduk.

Kıymetli Başkanım, Hannover katliamının yıl dönümü geliyor, eğer Komisyondan -bizim orada Büyükelçimiz olacak- katılım olursa ben çok yerinde olur diye düşünüyorum. Biz burada inşallah sizleri de davet ederiz, 21’inde kurumda bir program yapacağız, 19’unda da Hannover’de olacak. Hannover Belediyesi bu konuda hakikaten iş birliğine çok açık yani her sene birtakım etkinlikler düzenleniyor, o konuda haklarını yiyemeyiz ama soruşturmalar yavaş gidiyor yani bunu da dikkatinize getirmek istiyoruz. Tabii, biliyorsunuz, saldırıyı gerçekleştiren kişi öldü, kendini öldürdü. Bu konuda da Hannover’de çok büyük bir yürüyüş yaptık, büyük bir infial vardı; Büyükelçimiz, biz, işte, buradan farklı milletvekilleri geldi vesaire. Yine Hannover’de vefat eden bir kardeşimizin adına da, şehit Gökhan Gültekin’in adına da Ağrı’da bir kütüphane açtık. Bunlar da tabii, farkındalıkla alakalı.

Yurt dışındaki vatandaşlarımızla alakalı, bizim ırkçılık ve ayrımcılıkla alakalı çalışmalarımızın yüzde 80’i vatandaşlarımıza yoğunlaştırılan çalışmalar, ana eksenimizi de saldırı raporları, insan hakları güncesi, mücadele rehberleri, NESAM Portalı’mız ve vatandaşlarımıza verdiğimiz hukuki, psikolojik destekler olarak oluşturmakta. Türkiye’nin bu anlamdaki kapasitesini artırması bence çok önemli. Diğer taraftan, Avrupa’da da vatandaşlarımızın kendi mücadeleleriyle alakalı bir birim kurmaları çok önemli. Şu an nasıl oluyor? STK’ler kendi içlerinde ufak araştırma grupları kuruyorlar. İşte, DİTİB’in kendi içinde var, millî görüşün kendi içinde var, ATİB’in kendi içinde var, diğer federasyonların kendi içinde var ama bunlar çok profesyonel değil Kıymetli Başkanım.

Müsaadenizle, biz, soydaş akraba topluluklar özelinde de bilgi babında... Tabii, ben bir Batı Trakyalıyım, o yüzden önce Batı Trakya’yı koydum. Batı Trakya Türkleri Lozan Anlaşması’na göre -Türkiye’nin garantör olduğu Meriç ile Karasu arasında yaşamaktadırlar; 150 bin Türk’ün yaşadığı bir bölgedir. Yunanistan’ın Anayasası’nda 98 yılına kadar “Yunan ırkından olmayıp da Yunan vatandaşı olanlar Yunanistan’ın dışında bulunduklarında altı aydan sonra vatandaşlıktan çıkarılabilirler.” diye bir madde vardı. Mesela, benim babam bu maddeye istinaden -insan haklarına aykırı bir maddedir- vatandaşlıktan çıkarılanlardan. 98 yılına kadar bu madde Yunan Anayasası’nda kaldı. Tabii, şimdi artık

eskisi kadar, 70'lerdeki, 80'lerdeki gibi -çünkü 70'lerde bir darbe oldu, bir cunta rejimi vardı, 80'lerde baskı çok arttı- bir baskı yokmuş gibi gözüküyor ama sadece bir konuda bilgi vermek babında, İskeçe'de bizim azınlık okulumuz var Başkanım, hem Gümülcine'de hem İskeçe'de; Gümülcine'dekinin ismi Celal Bayar, 1952'de Celal Bayar'ın ziyareti sonrası kurulmuş; İskeçe'deki Muzaffer Salihoglu. Muzaffer Salihoglu'nun okulunu genişletme çalışmasına Yunan Millî Eğitim Bakanı bir türlü izin vermiyor, 200 kişilik okulda 400 kişi okuyor; defalarca azınlık yürüyüş yaptı, defalarca Türk devleti "Biz burada bir mülk alalım, gerekirse okulu taşıyalım." dedi; bu sadece bir örnek, Batı Trakya'yı gündeminize getirmek istedim. Tabii, Sadık Ahmet Batı Trakya'nın efsane lideridir, biz onun için bir kitap çıkardık, anma programı yaptık, ailesiyle çok yakın görüşürüz, kendisinin ismini kurumdaki toplantı salonumuza, oraya verdik. Ama şu var: Yunanistan'da "Türk" kelimesini kullanmak yasaktır, 1982 yılından beri "Gümülcine Türk Gençler Birliği" diye bir dernek vardır, o derneğin yasaklanmasından dolayı şey kaldırılmıştır.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM – "Türk" ibaresi mi?

YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA TOPLULUKLAR BAŞKANI ABDULLAH EREN – Evet, "Türk" ibaresinden dolayı. Yunanistan zaten resmî olarak "Burada Türk azınlık yok, Yunan Müslüman azınlık var." demektedir. Türk etnik kimliğinin inkârı devam ediyor. Dinî hayat, müftüler... Biliyorsunuz müftü, atanmış müftü, seçilmiş müftü konusu var.

Azınlık mallarına ciddi şekilde el konuldu. Türkiye malumunuz bir on küsur sene önce azınlık mallarıyla alakalı çok önemli bir çalışma yapmıştı ve büyük oranda geri verilmişti; Yunanistan'ın da buna mukabil bir çalışma yapması, azınlık mallarının tekrar iadesine ilişkin bir çalışma yapması söz konusuydu ama Yunanistan bunu maalesef yapmadı; eğitim haklarıyla alakalı da devam etmekte.

Bulgaristan Türklerinin şu an Yunanistan Türklerinden daha iyi bir konumda olduğunu söyleyebiliriz çünkü onların hem siyasi partisi var hem de Bulgaristan'da 91'den sonraki süreçte ve AB sürecinde çok iyileştirmeler yapıldı. Ama hâlâ Jivkov döneminden, komünist dönemden kalan birtakım sıkıntılar var; Türkçe ana dil eğitimindeki zorluklar gibi, nüfus kütüklerinde yer alan Bulgar isimlerinin silinmemesi gibi. Naim filminden biliriz, Bulgar bir isim veriyorlar. 91'den sonra Türk isimlerini geri aldı bizim oradaki soydaşlarımız ama kütüklerden Bulgar isimleri silinmedi. Belene Kampı vardır. Belene Kampı'yla alakalı biz çok önemli çalışmalar yaptık, video kayıtları aldık, bunlar AİHM'de kullanıldı, biz de bunlarla daha sonra belgesel yaptık. Bulgaristan Türklerine özel bir çalışmamız, Belene çalışması da bulunmakta.

Ahıska Türkleri... Ahıska ve Kırım Tatar, 44 yılında Stalin'in sürgüne maruz bıraktığı topluluklar, bunlarla alakalı da çalışmalar yapıyoruz. Hızlı geçmek isterim vaktimizden dolayı. Kırım Tatar Türkleriyle alakalı şöyle bir parantez açmak isterim Başkanım: 2014 yılında Rusya'nın Kırım'ı ilhak ve işgalinden sonra Kırım bölgesindeki Tatarlarla alakalı ciddi bir sıkıntı yaşıyoruz. Bir defa Kırım'daki Tatarların Ukrayna'daki Kırım Tatarlarıyla ilişkisi çok azalmış durumda, ana dil ve kimliklerin korunmasıyla alakalı sıkıntılar yaşanıyor ve Rusya bu anlamda Kırım Tatarlarının, Kırım bölgesindeki Kırım Tatarlarının diğer Kırım Tatarlarıyla ilişkilerini de kısıtlamış durumda.

Uygur Türkleri, tabii, herkesin malumu olan bir husus; toplu keyfi gözaltılar, Çin'in yapmış olduğu. Çok sayıda Uygur soydaşımızla görüşüyoruz, tabii, bunun hepsini kamuoyuna deklare etmiyoruz, çok büyük mağduriyetler yaşanıyor. Biz neler yapıyoruz Başkanım: Bir defa Türkiye'deki Uygur dernekleriyle çok yakın çalışıyoruz, Uygur gençlerine burslar veriyoruz. Şimdi Uygur dernekleri Türkiye'de yavaş yavaş insan haklarıyla alakalı birimler oluşturmaya başladı, onlara destek oluyoruz, şu an raporlar çıkartıyorlar. Yurt dışında, tabii, devletimizin akreditasyonundan geçmiş -biliyorsunuz, bu biraz hassas bir mesele yani uluslararası istihbaratların, devletlerin çok kolay manipüle etmeye çalıştığı bir mesele Uygur meselesi, o konunun da farkında olarak- bu konuda çalışan Avrupa'daki

Uygur dernekleriyle de zaman zaman dirsek temasında bulunuyoruz. Ama bizim çalışmalarımız daha çok eğitim ve gençlik üzerine; mesela Uygur gençlerine Uygurca'yı unutmaması için bir müfredat çalışması yaptık. Başkanım, yine psikolojik destekler, ailesi orada olup burada yalnız kalan, ailesinden yıllardır haber alamayan Uygurlar var, onlara yönelik de psikolojik destek çalışmaları yaptık.

Rohingyalılar da zaten malumunuz; burada çok ciddi bir dram var, Rohingya'da; büyük kısmı Bangladeş'e göç etmiş durumda ve Bangladeş'te çok büyük bir mülteci kampında yaşıyorlar. Orada Türkiye'nin yani Kızılay, TİKA, -efendime söyleyeyim- dernekler, çok güzel çalışmalar yapıyor. Biz tabii, daha çok eğitim, kültür tarafında olduğumuz için Türkiye burslarıyla Rohingya'yı burslandırıyoruz. Kimlik sıkıntıları yaşıyorlar Başkanım, kimlikleri yok; onlarla alakalı Göç İdaremisle görüşüp onlar için uygun uygulama neyse onları yapıyoruz ve tabii, Rohingya Online Medya Akademisi, sivil toplum akademisi düzenledik.

Filistin zaten malumunuz. Filistin'de İsrail'in saldırıları başladığından beri iki şey yapıldı: Gazze'den Türkiye'ye gelip okuyan üniversite öğrencilerinin maddi durumları bozulduğundan dolayı YÖK bir karar aldı, onlardan şu an devletimiz para almayacak. Zaten bizim resmî bursla gelenleri -ki biz onları sınavla, mülakatla seçtiğimiz için onlar daha başarılı oluyor- biz devlet olarak karşılıyorduk. Yine, kendi imkânlarıyla gelip de... Artık, biliyorsunuz, ailesi Batı Şeria'dan olup -bana öyle çok öğrenci geliyor; babası dükkânı açamıyor, üç aydır iş yapamıyor- zor durumda olan öğrenciler var, onlara da ilişkin, Filistin'den gelen öğrencilere ilişkin bir destek bursu başlattık. Tabii, bununla alakalı, Filistinli öğrencilerimizle -bu sembolik bir resim- defalarca bir araya geldik, hakikaten metanetleri bizi de şaşırtıyor, bu konuda da ciddi bir çalışma yapılması önem arz ediyor.

Son olarak da iki hususu gündeminize getirmek isteriz. Biz bununla alakalı birkaç sosyal medya çalışması yaptık. Yurt dışındaki vatandaşlarımızın -bilmiyorum söylediler mi size- bize en çok söyledikleri şey "Türkiye'de bize karşı olumsuz algılar çok fazla." Sayın Başkanım, ben kaç defa bireysel kontaklarım olması hasebiyle de farklı internet sitelerini arayıp, rica edip, yorumları, haber başlıklarını değiştirdim yani yurt dışındaki vatandaşlarımıza yönelik, oradaki vatandaşlarımızı incitecek şekilde ayrımcı birtakım haberler, haber başlıkları. Bu söylem biraz çok arttı; Türkiye'deki ekonomik durumla da alakalı, onu da anlıyoruz ama yurt dışındaki vatandaşlarımızın bunda bir kabahati, bunda bir suçu yok; kimsenin siyasi görüşüne veya oy meyline de kimse karışamaz. Dolayısıyla yurt dışındaki vatandaşlarımızın Türkiye'de bilhassa sosyal medyadaki sokak röportajları üzerinden bir lince maruz kalması bize en çok iletilen hususlardan bir tanesi, bu konuyu dikkatlerinize getirmek istiyoruz.

Son olarak da, Türkiye 300 bin uluslararası öğrenciye ev sahipliği yapıyor, tabii, bunun 15 bini yani yüzde 5'i devletimizin burslusu. Biz bu yüzde 5'i sınavla seçerek, ne yaptıklarını bilerek, Göç İdaresiyle, YÖK'le, büyükelçiliklerimizle hatta Emniyetle koordineli, hatta yazılımsal koordinasyonla... Yani bizim burslu bir öğrencimizin bize verdiği bilgiyi "check" etmek için, pasaport bilgilerinden Türkiye'ye ne zaman giriş çıkış yaptığını teyit edebiliyoruz. Bu anlamda burslularla alakalı çok sıkıntımız yok fakat onun dışında kalan çok fazla uluslararası öğrenci var yanın bizim bir burslumuz Geri Gönderme Merkezine düşmez Başkanım çünkü biz onun vize ve ikamet süreçlerini Göç İdaresiyle birlikte takip ediyoruz ve önceden kendisine bildiriyoruz. Mesela, geçenlerde Irak Türkü bir kızımız -Kerküklü, annesi babası burada yaşıyor- neredeyse bir on gün Geri Gönderme Merkezinde kaldı. Tabii, kızımızın kabahati var, ikametıyla alakalı geç hamle yapmış, orada prosedür olarak Göç İdaremis haklı ama genel olarak uluslararası öğrencilerimizle alakalı Türkiye'deki bu göçmen, mülteci karşıtlığından onlar da etkileniyor. Yani Pakistanlı başarılı bir çocuk buraya gelip okuyabilir, Pakistan'dan Türkiye'ye çok fazla mülteci geliyor diye o çocuk bunun şeyini çekmek zorunda değil, Afganistan da... Son olarak onu örnek vereyim, mesela, Taliban öncesiydi. Şimdi, Taliban'la da kız öğrenci burslandırma konusunda çok derin müzakerelerimiz oldu büyükelçiliğimizle beraber. Onlar "Kız öğrenci burslandırıramazsınız." dedi, biz "Burslandıracağız ve getireceğiz." dedik ve getirdik de. 2021 senesinde Afganistan'ın en

başarılı lise öğrencisi bir kız Hacettepe Tıbbi kazandı, Afganistan'ın üniversiteye giriş sınavında 1'inci olmuş bir kız. Dolayısıyla, şimdi, o kız -veya erkek de olabilir- onun Türkiye'de Afgan göçmenlerden dolayı... Ama bunları yaşıyoruz, okulda yaşıyoruz, yurttan yaşıyoruz.

Bir konuyu gündeminize getirmek isterim yine; okullarda -yani bunu söylerken tüm okullarımızı, tüm üniversitelerimizi teşmil etmek istemem ama- bazı hocalarımızın bu uluslararası öğrencilere yönelik yaklaşımları; yani Türkçeyi tam öğrenemedikleri için “Siz zaten Türkçeyi öğrenemezsiniz.” “Siz nereden geldiniz?” Bunları da yaşıyoruz. Tabii, bunları da “check” ediyoruz, bazen öğrencinin hocaya fazla yüklenmesi de olabilir, o rezervi tutuyoruz yani bir kenarda ama genel olarak böyle bir durum da var, bunu dikkatinize getirmek istedik. Bu neden önemli? Uluslararası öğrencilerin Türkiye'ye bir meyli var; başka bursu seçerler, nitekim zaman zaman görüyoruz, başarılı öğrenciler başka ülkelere gitmeyi tercih ediyorlar. Ülkedeki bu genel havanın düzelmesinde fayda var diye düşünüyoruz. Biz bu konuda çalışmalar yapıyoruz; Göç İdaremi, sağ olsun, çok yardımcı oluyor, YÖK'le bir protokol imzaladılar; bunu dikkatinize getirmek istiyoruz.

Avrupa'daki, o baştaki konuya tekrar şey yapılırsa Başkanım... Biz Avrupa'da kesinlikle ve kesinlikle siyasi görüşü, ideolojisi ne olursa olsun, hangi cemaate mensup olursa olsun tüm vatandaşlarımızın bir ve beraber olması için çalışıyoruz ama zorlanıyoruz. Bakın, bir örnek vereyim: Şimdi başka bir ülkedeki Büyükelçimiz -çok önemli bir devlet adamımızdır, ben Başbakanlık sürecinde de çalışmışım- daha önceki yıllarda Fransa'da Büyükelçilik yaparken “Bu dernekleri, bu çatı dernekleri bir araya getirelim, bir üst platform kuralım...” Şimdi, bu sizin söylediğiniz herkesin aklına gelen, bizim de yapmak istediğimiz bir husus. Biz bu derneklerle görüştük, bir araya getirdik, Büyükelçimiz süreci götürdü, 3-4 toplantı yapıldı; en son artık... Bu platform da hiyerarşik bir platform değil yani o derneklere bir talimat vermeyecek ama önemli konularda bir araya gelecekler. Yani şimdi, sözde Ermeni soykırımı -Fransa'da çok gündemde- bu konuda bu derneklerin ortak bir açıklama yapması önemli. En son toplantıda oradaki bir dernek başkanımız “Ya, biz merkezle konuştuk, şimdilik bundan imtina etmek istiyoruz.”, diğeri “O zaman biz de biraz çekingen davranıyoruz.” diyerek... İki senelik, üç senelik bir çalışmaydı o ama en son biz şu noktaya geldik Sayın Başkanım; benim de ilk Başkan olduğumda hedefim bu dernekleri bir araya getirmektir, ne olursa olsun, yani derken şahsım değil yani biz buna uğraşacağız ama şunu yapıyoruz Başkanım; temel konularda bir araya gelmelerine gayret ediyoruz. Bunların birçoğu finansal yapıları güçlü yapılar Kıymetli Başkanım, tabii, onu da o özerkliği de muhafaza etmek istiyorlar, onu da anlıyoruz. Bir yandan şöyle bir kimlik krizleri de var, bir yandan Türkiye vatandaşları -bir kısmı artık vatandaş da değiller- Avrupalılar, Türkiye'yle ilişkilerini de böyle dengeli kurmak istiyorlar, çok Türkiye'ye angaje de olmak istemiyorlar, onu da anlayabiliyoruz çünkü “Avrupalı Türk” diye yeni bir kimlik oluşuyor fakat biz onlara şunu diyoruz: Bakın, yurt dışına gittiğimizde “vatan” “millet” “bayrak” bu konularda derdi olmayan, sorunu olmayan; Türkiye'nin millî birliği, bütünlüğüyle sorunu olmayan herkesin bir araya gelmesini istiyoruz. Bazen bizim görüşmelerimizde hiç bir araya gelmeyen insanlar bir araya geliyor. Bizim soydaş coğrafyada da oluyor Başkanım. Ben daha önce Makedonya'ya gittiğimde bir toplantı yaptık, çıkışta teşekkür ettiler “Ya, normalde bir araya gelmeyecek insanları bir araya getirdiniz.” diye; bu her yerde oluyor, bunu engellemek bizim görevimiz, vazifemiz. Biz, sizin, önümüzdeki, bir sonraki yurt dışı gezinize katkı vermek isteriz.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM – İnşallah Başkanım.

YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA TOPLULUKLAR BAŞKANI ABDULLAH EREN – Öncesinde katkı vermek isteriz. Ziyarete de bir daire başkanımız veya ilgili koordinatörümüz katılırsa hem notlarımızı almış olur hem belki sizi orada bilgilendirme imkânı yakalamış oluruz.

Biz böyle bir sunum hazırlamış olduk. Tabii, sunuma her şeyi dercetme imkânı da yakalayamamış olabiliriz. Yine, yazılı veya farklı türlü de Komisyonumuzu her zaman bilgilendirmekten mutluluk duyarız.

Ben tekrar kurumdaki arkadaşlarım adına şükranlarımı sunuyorum.

Teşekkür ediyoruz.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM – Evet, Başkanım, teşekkürler.

Yani süremizi epey aştık, biz de sizi kesmek istemedik.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Son bir soru sorabilir miyim?

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM – Tabii, soru için söz vereceğiz Mahmut ağabey.

Ben öncelikle Başkanımıza ve ekibine teşekkür ediyorum, güzel bir sunum, belki bazı detayları burada vakit sebebiyle açıklayamadınız. Bizim aynı zamanda yurt dışı Türkler ve akraba topluluklarla ilgili olan bildiğimiz çalışmalar vardı ama bilmediğimiz yönleri de burada aktarmanız ve birçok şeyi bizim düşündüğümüzden ötede yapıyor olmanız bizi ayrıca sevindirdi. Bu noktada sizlere heyetimiz adına da teşekkür ediyorum. Böyle bir kuruluşun olmuş olması, bizim yurt dışındaki Türklerimize, vatandaşlarımıza, yine akraba topluluklarımıza ve başka insanlarımıza yönelik çalışmalarınızın olması da ayrıca sevindirici.

Ben de bahsetmiş olduğunuz, işte, gurbetçi bir babanın oğluyum yani biz 10 kardeşiz, babam bizi Avrupa'ya göndermedi, götürmedi yani hatta dedi ki: "Avrupa'ya gidecek bir adam var, o da bendim, ben gittim; sizi götürmeyeceğim, ülkede kalın." İdealist bir yapısı vardı ama tabii, orada akrabalarımız çok. Şimdi onların gelişi gidişlerine şahit oluyoruz. Türkiye'den emekli olmak istiyorlar, Türkiye'ye dönmek istiyorlar. Türkiye'deki gelişmeyi bizden çok daha fazla görüyorlar. Her yıl izne geldiği için Türkiye'de ciddi bir gelişme görüyor ama Avrupa'da, tabii, gelişmişliğini tamamlamış bir Avrupa var, onu Avrupa'da göremiyor. Avrupa bir zirve yapmış, zirveden sonra geriye doğru bir gidişi var; Türkiye'de de zirveye doğru bir gidiş var. Bu fark edilince, biz içeride bunu tam göremeyince bunun konuşulması bazı... İşte, özellikle seçim dönemleri ciddi karşıtlıklar üzerinden Avrupa'daki vatandaşımız maalesef hedef tahtasına konuluyor. Yani biz, bizim lehimize olanı alıyoruz, propaganda aracı yapıyoruz; muhalefet kendi lehine olanı alıyor, propaganda aracı yapıyor. Avrupa'da yaşayan bizim vatandaşlarımız aslında maalesef olumsuz etkilenmiş oluyor; buradan belki arınmak lazım.

Özellikle sokak röportajlarıyla alakalı aslında bir düzenleme de lazım çünkü kendi ülkemizde de bu anlamda mülteci karşıtlığı üzerinden çok ciddi ırkçılık yapılıyor. Yani sokağa çıktığımız zaman birçok vekilimiz görüyor, "Ya, biz işçi bulamıyoruz." diyor. İşte, bir taraftan siyaset -iş- yapacağım diye "Suriyelileri göndereceğim." diyor, bir taraftan işverenimiz diyor ki: "Sakın göndermeyin, gönderirseniz kimseyi çalıştıramam; bizim gençlerimiz burada çalışmıyor, başka yerler istiyor." Yani bunu aslında siyasi malzeme yapmadan, ülkemizin menfaatine olacak şekilde -bizim yabancıya da ihtiyacımız var, yurt dışından gelen öğrenciye de ihtiyacımız var, başka memleketlerin de ihtiyacı var- dengeli bir şekilde göndermenin makul olduğunu, en azından tüm siyasi partilerimizin bu noktada hareket etmesi gerektiğini düşünüyorum.

Vaktimiz ilerledi. Tabii, soru için milletvekillerimize söz vereceğim.

Mahmut Bey, buyurun.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Teşekkür ederim Değerli Başkanım.

Değerli Başkanım, açıklamanız için çok teşekkür ediyorum. Şimdi genel sorunlardan bahsettiniz. İslamofobi Alt Komisyonuyuz biz netice itibarıyla. Bize burada -sizin Başkanınıza- sadece istatistiklerinizi tuttuğunuzu söylediniz, işte, dillere çevirip... Bunu söylediniz. Acaba nasıl bununla

mücadele edilebilir? Bununla ilgili bir çalışma veya önerilerinizi doğrusu bulamadım ben, buna belki zaman yetmedi, anlatamadınız; hepsi mümkündür. Eğer bunları bize sonradan da bilgi verebilerseniz seviniriz; birinci sorum bu.

İkincisi, evet, genel sorunlardan bahsettiğiniz için ben bunu söylemek zorunda kalıyorum. Şimdi, ben Şanlıurfa Milletvekiliyim. Ha ben buradan Şanlıurfa'ya gitmişim aynı saatte, ha buradan ben Atina'ya gitmişim veyahut da buradan Almanya'ya gitmişim, uçuş süresi aynı, akaryakıt aynı, çalışan personelimiz aynı; uçuş ücretlerine bakıyoruz, kaç misli fark var yani oradaki Türk vatandaşlarımız bu konuda mağdurdur. Yani neden? Yani Allah'ın yolu, gökyüzünde gidiyor, yol ücreti deseniz, otoban ücreti... Ha, şunu da anlarım: Oradaki havaalanı, inişi vesairesi, o maliyetler... Binsin ama bu kadar da uçuşumun olmaması lazım.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM – Yani izin dönemlerinde daha makul bir şey bekliyor vatandaş. Özellikle izin döneminde daha fazla bekliyor.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Yani normalde bekliyor yani sırf izin değil ama yani böyle bir sıkıntı...

İkincisi, pasaportların hakikaten o harç ücretleri vesaireleri yüksek. Efendim, yurt dışı çıkış harcı... Yurt dışı çıkış harcını Allah rızası için kim kullanıyor ya? Buradaki bulunan Türk vatandaşlarımız kullanıyor yani âdeta bunlara yolunacak kaz gözüyle bakılıyor ya. Bu yurt dışı çıkış harçlarını kaldıralım bence çünkü insanlar harcı çarpıyor, “Biz 5 kişiyiz, 4 kişiyiz, şu kadar masraf var.” diyor.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM – Mahmut ağabey, Yurtdışı Türkler Başkanımız var, Maliye Bakan Yardımcımız ya da Maliye Bakanımız yok.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Anladım ama genel sorunlar anlatıldığı için ben de bunu söylemek zorunda kalıyorum, özür diliyorum.

Üçüncü bir konu, şu vardı: Yani bu STK'lerle ilgili hep “Biz millî görüşe çok yakınızdır, çok sıkı diyalog içerisindeyiz.” Tüm sivil Türk toplum kuruluşlarıyla aynı yakınlıkta olmanızı istirham ediyorum çünkü hukuk herkese eşittir, herkese eşit mesafededir.

YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA TOPLULUKLAR BAŞKANI ABDULLAH EREN – Ben öyle bir şey söylemedim, siz yanlış anlamışsınız herhâlde.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Vallaha notlarımın arasında öyle var Sayın Başkanım.

YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA TOPLULUKLAR BAŞKANI ABDULLAH EREN – Tam tersini söyledim.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Yani herkese eşit mesafede olmanızı istirham ediyorum.

Aslında çok doğru bir tespit de yaptınız, o tespit de şuydu, doğru tespitiniz; “Yurt dışında sağ partilerin yükselişiyle birlikte tehlikeli bir gidişat var.” dediniz. Yani orada bu olayların da artmasının nedeni sağ partilerin yükselmesinden kaynaklanıyor. Peki, Türkiye’de de sağ partilerin yükselmesinden dolayı aynı tehlike söz konusu olmuyor mu? Yani öyle ya, sağ partiler dünyanın neresinde yükselişe geçerse geçsin...

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM – Avrupa’daki sağ partilerin Türkiye’deki karşılığı sol partilerdir. Türkiye’deki sağ partilerin karşılığı oradaki sol partilerdir.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Olur mu öyle şey? Şununla bitiriyorum...

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM – “Mülteciyi göndereceğiz.” diyen senin Genel Başkanın, bir başkası değil ki.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Üstadım, ben şimdi Başkana söylüyorum.

Şimdi, bizim, bu yurt dışındaki bahsettiğiniz milli görüşteki... Diğerlerinin hepsi aşağı yukarı, orada çifte vatandaş olan, orada oy hakkı olan arkadaşlarımız oradaki sol partilere oy veriyor; geliyoruz, Türkiye’de sağ partilere oy veriyor. Aynı arkadaşlarımız, bakıyorsunuz... Avrupa’da yani hakikaten gelen oy sandıklarına bakıyoruz, AK PARTİ 1’inci sırada veya HDP’yle başa baş geliyor, 2’nci sırada, 1’inci sırada; yer değişiyor. Geliyoruz, Suudi Arabistan’dan gelen oylarda Cumhuriyet Halk Partisi 1’inci sırada. Bu tezatlığı -yani bu işin içindesiniz- nasıl giderebiliriz, ne yapabiliriz? Yani sizler mi anlatamıyorsunuz, buradaki siyasiler mi anlatamıyor veya bu çelişkili davranış... Bizde hukukta şu denilir... Değerli meslektaşım, hukukçu arkadaşım çok iyi bilir, Medeni Kanun’un 2’nci maddesinde dürüst davranma ilkesi ve çelişkili davranma yasağı var, çelişkili davranma yasağı. Aslında tam çelişkili davranma yasağı burada geliyor. Yani üstat, Başkan iyi bir hukukçu arkadaşımız; yine, Türkiye Eşitlik Kurumundan gelen Değerli Sait ağabeyimiz dinî anlamda bu işin ilmini yapan ağabeyimiz. Çelişkili davranma yasağı var yani arkadaş ne oluyor da... Biraz önce dediniz ki: “Efendim, biz orada ana dilde eğitimle ilgili yasaların değiştirilmesini istiyoruz, yapılmasını istiyoruz.” Türkiye’de aynı şekilde buna karşı çıkılıyor. Yani bu çelişkili davranma yasağını ben bir türlü anlayamıyorum. Hukuk birliğinde bir yeknesaklığın olması lazım, buna ne dersiniz?

Çok uzattım, özür diliyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM – Estağfurullah.

Vekillerimizden başka söz isteyen var mı? Yok.

Evet, Başkanım, tekrar teşekkürler.

YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA TOPLULUKLAR BAŞKANI ABDULLAH EREN – Cevap vereyim mi Başkanım?

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (Diyarbakır) – Gerek yok.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM – Yani, tabii, Mahmut Bey Avrupa’daki ya da başka ülkelerdeki vatandaşlarımızın oy tercihine kadar gitti. Şimdi, bu sosyolojik bir vaka.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Efendim, ilmî anlamda Başkanımız orada araştırma yapmıştır, biliyordur. “Sağ ideolojinin yükselmesiyle tehlike oluştu.” diyor.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM – Hayır, hayır, şunu...

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Türkiye’de yükselince tehlike olmuyor mu?

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM – Biraz önceki tanımlamayı tekrar ediyorum ben, bunu sosyologlarımız da ifade ediyor: Bugün, Avrupa’daki işçi partilerinin Türkiye’deki karşılığı AK PARTİ’dir yani kendisi “Solcuym.” diye ortalıkta dolaşan partiler değildir. Bu tanımlamayı doğru yapalım.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Yok, canım Başkanım, Sayın Cumhurbaşkanı daha dün Şanlıurfa’da, benim memlekette -nefret diliyle-benim aleyhime kullanıyor.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM – Hayır, hayır, AK PARTİ...

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Ya, Avrupa’da da aynı dildir, fark etmez. Benim Cumhurbaşkanım bu nefret dilinden vazgeçmeli canım dostum. Böyle bir şey olabilir mi? “Sosyal demokrat bir parti.” diyorsun.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM – Bugün, AK PARTİ “Ben mültecileri göndereceğim.” demiyor.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Arkadaş, bana diyor.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM – Senin Genel Başkanın diyor.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Ben her gün vatan haini ilan ediliyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM – Kim?

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Cumhurbaşkanı tarafından her gün biz vatan haini ilan ediliyoruz.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM – Nerede ilan ediliyorsun?

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Daha dün Şanlıurfa’da “CHP şudur, CHP budur.” dedi, daha dün ya!

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM – CHP’yi eleştirir, ayrı mesele.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Ne demek eleştirir ya? Nefret dilinin aynısını Avrupa da kullanıyor bize, siz iktidar olarak aynısını kullanıyorsunuz.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM – Ya, şimdi ona kalırsa...

MEHMET SAİT YAZ (Diyarbakır) – CHP’yi eleştirirken sizi istisna tutuyor.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Nasıl beni istisna tutuyor ya?

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM – Yani ona kalırsa senin Genel Başkanının Cumhurbaşkanımızla ilgili kullandığı ifadeye bak, tam bir nefret suçudur. Tam nefret suçudur ya!

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Ya, Cumhurbaşkanı dün Şanlıurfa’da diyor ki: “Şanlıurfa Harran Üniversitesini biz kurduk.” 1992 yılında kuruldu.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM – Ama oraya getirmeyelim. Mahmut Bey, orada...

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Diyor ki: “Havaalanını biz kurduk.” 1988’de kuruldu. Ya, ben neresini düzeltiyim!

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM – “Biz kurduk.” demiyor. “Biz yaptık, yeniledik.” diyor.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Ağabey, ne yenilemesi!

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM – Sivas Havalimanı da yapılmıştı ama oraya girmeyelim.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Harran Üniversitesi 1992’de kuruldu ya, yok böyle bir şey.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM – Biz gündeme gelelim.

Mahmut Bey, bunları Genel Kurulda söylersiniz.

Başkanım, siz Mahmut Bey’in sorusuna...

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (Diyarbakır) – Cevaba gerek yok.

YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA TOPLULUKLAR BAŞKANI ABDULLAH EREN – Cevap değil Başkanım.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM – Hemen çok kısaca bir açıklama yapın, kapatın.

YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA TOPLULUKLAR BAŞKANI ABDULLAH EREN – Ben tekrar çok teşekkür ediyorum.

Biz sizin diğer çalışmalarınıza da katkı vermekten mutluluk duyarız Başkanım ziyaretler başta olmak üzere.

Mahmut Bey’in bahsetmiş olduğu Fransa İslami İlkeler Tüzüğü’nü biz Türkçeye çevirmiştik, onu tüm Komisyon üyelerimize hemen göndereceğiz.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM – Çok iyi olur.

Teşekkürler.

YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA TOPLULUKLAR BAŞKANI ABDULLAH EREN – Bilet ücretiyle alakalı şunu söyleyeyim: THY’yle -hatta ben dün yine Türk Hava Yollarındaydım- bu bilet ücretlerini çok görüştük tabii. Tabii ki yurt dışı uçuşun mesafeden ziyade fiyatlamasına ilişkin başka kriterler var ama aile indirimini dönemsel olarak geçen sene THY yapmaya başladı. Yani hazirandaki bileti martta aldığınızda yüzde 20-25 civarında bir aile indirimini Türk Hava Yolları yapmaya başladı ama gün sonunda -Türk Hava Yolları bir anonim şirket -bir şekilde borsaya da kote. Bir de daha önce bir indirim yapılmıştı.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Ben sözünü kesmek istemem Başkanım, özür diliyorum.

YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA TOPLULUKLAR BAŞKANI ABDULLAH EREN – Sayın Vekilim, Türk Hava Yollarının rekabetle alakalı tabi olduğu birtakım şeyler var yani ben Türk Hava Yollarını savunmak için söylemiyorum. Biz çok gittik geldik, onların size bilgisini söylüyorum, yoksa vatandaş zaten bize bunu çok söylüyor. Biz Türk Hava Yollarını zorlamaya devam edeceğiz, onu söyleyeyim.

Son olarak da Kıymetli Başkanım, tabii, Avrupa’da vatandaşımız din özgürlüğü ve göçmen karşıtlığı üzerinden oy tercihini yapıyor; bizim gözlemlediğimiz, hangi partiler din özgürlüğünü ve göçmen haklarını savunuyorsa ona göre tercihini yapıyor.

Nasıl mücadele edebiliriz? Aslında hukuk ve dava destekleri ve yaptığımız çalışmalarda -orayı çok açmadık- bizim, rutin, dernek bilgilendirme ve derneklerimizi bu konuyla alakalı teşvik etmeye yönelik farkındalık eğitimlerimiz var.

Uzmanlık burslarımız var. Bugüne kadar 40’a yakın genç avukata uzmanlık bursu verdik. Derneklerimizin yanı sıra emsal davalara destek olmaya gayret ediyoruz.

Tekrar teşekkür ediyoruz.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM – Evet, teşekkürler.

Biz alt komisyon olarak bundan sonraki toplantılarımızda da çok kıymetli kurumlarımızla, kuruluşlarımızla bu tarz toplantıları yapacağız. Hem sizlerin yaptığı çalışmalarla ilgili hem milletvekillerimizi bilgilendirmeye alakalı -ruberu- doğrudan bir çalışma yapmak istiyoruz.

Ben tekrar sizlere, çalışmalarınızı ve sunumu hazırlayan arkadaşlara teşekkür ediyorum, güzel bir sunum oldu.

Evet, kıymetli milletvekillerimiz, toplantımız bitmiştir.

Teşekkürler.

Kapanma Saati: 12.56

